

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 42

MORGENVERGADERING VAN DONDERDAG 9 MEI 1996

BELEIDSBRIEF VLAANDEREN : ONDERNEMEND LAND

VRAAG OM UITLEG

Inhoud

Nr. 42

Donderdag 9 mei 1996
Morgenvergadering

Blz.

Berichten van verhindering

2183

Beleidsbrief Vlaanderen : ondernemend land. Nieuwe mogelijkheden uitbouwen voor de vernieuwing van de economie. Beleidsprioriteiten 1995-1999 - 140 (1995-1996) - Nrs. 1 tot 3

Debat

2183

Sprekers : de heren Jacques Laverge, André Denys, Jos Geysels, Christiaan Vandenbroeke, Leo Cannaerts, Herman Candries, Carl Decaluwé, Jos Stassen, Carlos Lisabeth, Emiel Verrijken, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Jean-Marie Bogaert en minister Eric Van Rompuy

Regeling van de werkzaamheden

2203

Bijlage

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het V-dag programma

2205

VOORZITTER : De heer Marc Olivier, eerste onder-voorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.01 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Norbert De Batselier, Nelly Maes, Frans Wymeersch : gezondheidsredenen;

Riet Van Cleuvenbergen : ambtsverplichtingen.

BELEIDSBRIEF Vlaanderen : ondernemend land. Nieuwe mogelijkheden uitbouwen voor de vernieuwing van de economie. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 140 (1995-1996) – Nrs. 1 tot 3

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsbrief Vlaanderen : ondernemend land. Nieuwe mogelijkheden uitbouwen voor de vernieuwing van de economie. Beleidsprioriteiten 1995-1999.

Het debat is geopend.

De heer Schuermans, verslaggever, heeft verwezen naar zijn schriftelijk verslag.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in uw beleidsbrief kondigt u het vernieuwingsproject Vlaanderen : ondernemend land aan. Dit project moet volgens u een gunstig ondernemings- en werkingsklimaat scheppen. Dat plan moet de ondernemingen in Vlaanderen stimuleren om zich te vernieuwen, opdat zij beter in staat zouden zijn om in de globale economie welvaart en uiteraard ook banen te creëren.

Ondernemen, vernieuwen, welvaart en banen creëren zijn doelstellingen die u dus wilt overlaten aan de ondernemingen. Dat is toch wel een heel specifiek geluid dat uit uw document naar voren komt. Volgens u moet de overheid een rol spelen om de omgevingsfactoren te verbeteren. Die omgevingsfactoren zijn de kostencompetitiviteit en de vestigingsfactoren. Omtrent de vestigingsfactoren werd reeds uitgebreid gediscussieerd. In de commissie werden reeds verschillende interpellaties gehouden. Ook gisteren werd daarover uitgebreid gediscussieerd, toen het ruimtelijk ordeningsbeleid aan bod is gekomen.

Ondernemend Vlaanderen; ondernemend land : dat is een belangrijke oproep. Maar in deze omroep schuilt een bijna smekend geluid van de minister. U wilt Vlaanderen laten ondernemen. Maar terzelfder tijd moeten we vaststellen dat in dat Vlaanderen vele elementen aan uw beleid ontsnappen. Ik kom daar nog op terug, want dit is een belangrijk gegeven. Want men kan slechts echt ondernemend zijn als men alle elementen die op dat ondernemerschap een invloed hebben, ook kan beheersen. U weet dat een manager in een onderneming al die elementen in zijn bedrijf moet beheersen. U hebt in uw beleidsbrief meermaals oproepen gedaan aan derden. Wie zijn die derden ? Die derden zijn in de eerste plaats uw collega's. Met hen kan men misschien gemakkelijk akkoorden afsluiten. Al is dat niet zeker. Anderzijds is er nog de federale overheid, die u slechts met een vraag kunt benaderen. Die federale overheid kan dan al of niet aan uw verzuchtingen tegemoetkomen.

Ik wil hier enkele elementen aangeven die verklaren waarom Vlaanderen het vandaag moeilijk heeft. Die toe-

Laverge

stand verbaast ons. Vlaanderen is goed gelegen en heeft een dynamische bevolking. En toch hebben wij problemen op economisch vlak. Vlaanderen is uiteraard onvoldoende kostencompetitief. Dat is een eerste reden. U zegt duidelijk dat daaraan moet worden gesleuteld. Maar u hebt daar weinig vat op, want de kostencompetitiviteit wordt bepaald door de sociale zekerheid en de fiscaliteit. Daaraan kan u weinig doen. U bent daarin afhankelijk van derden.

Over de omgevingsfactoren zal ik niet uitwijken. Daar hebben we gisteren al over gepraat. Omgevingsfactoren zijn ook belangrijk op het vlak van het risicodragend kapitaal. Daar kom ik straks nog op terug.

Vlaanderen heeft veel van zijn concurrentiekracht verloren op het gebied van het aantrekken van nieuwe investeringen. De gouden jaren '60 waren een gevolg van massale investeringen door het buitenland. Die investeringsstroom is nu grotendeels stilgevallen en opgedroogd. Het verslag van de Amerikaanse Kamer van Koophandel zegt duidelijk dat België, en heel specifiek Vlaanderen, geen interessant gebied meer is. Andere Europese landen zoals Nederland, trekken een vrij groot aantal bedrijven aan. Nederland, dat vaak met Vlaanderen wordt vergeleken, slaagt erin om een groter aantal bedrijven aan te lokken. En dit niet, mijnheer de minister, door subsidies te geven, maar door de creatie van een gunstig omgevings- en ondernemingsklimaat.

Een derde punt vormt de mening van veel experts. Zij zeggen dat Vlaanderen in de toekomst meer aan onderzoek en ontwikkeling moet doen. Economen van de UFSIA hebben in een studie vastgesteld dat Vlaanderen achterblijft op de andere Europese landen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

Een vierde punt is het ongunstig ondernemingsklimaat, dat zich in een groeiend aantal faillissementen vertaalt. Dit is een zware plaag geworden. Ook in Vlaanderen falen of mislukken jonge bedrijven en jonge ondernemers om allerlei redenen. Het startersfenomeen droogt ook in Vlaanderen op. Dit is een groot probleem. Elk bedrijf dat groot geworden is, is immers klein begonnen. Vlaanderen is groot geworden door de groei van kleine bedrijven, die werken in familiale sfeer of die overstappen van een familiale sfeer naar een ruimere financiering en kapitaalparticipatie.

In het document komt het starten van een bedrijf onvoldoende aan bod. Men moet ook de nodige aandacht besteden aan de technologische ontwikkeling : men heeft vastgesteld dat in Vlaanderen vrij weinig onderzoekers, technici of wetenschapslui de moed of de kans hebben om vanuit hun concept of uitvinding een onderneming te starten. De structuren blijven hier in gebreke. Jonge mensen en academici krijgen te weinig de kans om hun uitvinding

in Vlaanderen op de markt te brengen en te ontwikkelen, in plaats van ze aan het buitenland te verkopen. Daardoor vloeit uiteraard een stuk werkgelegenheid weg. Noch het klimaat en de mogelijkheid om kapitaal te verwerven en aan te trekken, noch het fiscaal systeem vormen voor jonge mensen stimuli om een bedrijf op te starten.

Het heersende klimaat is niet gunstig voor het aantrekken en verwerven van kapitaal. Jonge mensen die een bedrijf willen starten, worden daarvoor fiscaal niet beloond.

Mijnheer de minister, twee punten in uw beleidsbrief verrassen me. Ten eerste grijpt u terug naar de methode van de expansiesteun. De minister-president die u voorging op het departement Economie, had een klare strategie. Hij opteerde voor de afbouw van de expansiesteun en wendde de vrijgekomen middelen aan voor het verbeteren van de omgevingsfactoren. U gaat opnieuw de andere richting uit en mikt op de expansiesteun. Nochtans weet u heel goed dat expansiesteun geen oplossing biedt. Alle economen en bedrijfsleiders geven toe dat de expansiesteun hen vooral toelaat een graantje uit het overheidsbakje mee te pikken, maar slechts een beperkte rol speelt in het eigenlijke ondernemen. Een studie heeft uitgewezen dat de bedrijven die van expansiesteun hebben genoten, soms de minst expansieve bedrijven zijn en de minst goede bedrijfsresultaten boeken. Er bestaat dus geen causaal verband tussen expansiesteun en succesvol ondernemerschap. Integendeel, vele bedrijfsleiders pleiten voor het terugschroeven van de expansiesteun die verleend wordt aan goed draaiende bedrijven omdat de steun alhier concurrentievervalsing in de hand werkt. Expansiesteun moet dienen om de omgevingsfactoren voor jonge startende ondernemingen gunstig te beïnvloeden.

Mijnheer de minister, net als ik weet u dat de expansiesteun in ons land en in Vlaanderen jarenlang contraproductief heeft gewerkt, omdat miljarden werden uitgekeerd aan bedrijven en sectoren die toch ten dode waren opgeschreven. Dit is een verkeerd beleid geweest, want daardoor bleven toekomstgerichte bedrijven op hun honger. Noch de werkgelegenheid, noch de dynamiek van de Vlaamse ondernemingen waren hiermee gebaat. Het verhaal van de Limburgse steenkoolmijnen, ik hoef het u niet te vertellen – maar het heeft bewezen dat dit systeem nooit heeft gefunctioneerd en dat die middelen nooit het resultaat hebben opgeleverd dat werd verwacht : werkgelegenheid, vernieuwing, creativiteit en toekomstperspectieven.

– *De heer Wilfried Aers, oudste lid in jaren, treedt op als voorzitter.*

Ten tweede, stel ik tot mijn verwondering vast dat u ook de functie van de GIMV denkt te herwaarderen. Nochtans werden over de efficiëntie van dit orgaan tijdens de vorige zittingperiode heel wat vragen gesteld.

Laverge

De GIMV is een overheidsapparaat dat risicokapitaal poogt aan te trekken om bij bedrijven in te brengen. mijns inziens kan dit niet de rol zijn van een overheidsinitiatief. De GIMV was een noodoplossing omdat men er niet in slaagde risicokapitaal voor het Vlaamse bedrijfsleven te mobiliseren. Ik wil geen volstrekt negatief oordeel vellen en kan niet ontkennen dat voor de GIMV een bepaalde taak was weggelegd, maar uiteindelijk is het een Ersatz-oplossing. Met het oog op de toekomst moet grondig worden onderzocht of de functie van de GIMV nog enige uitbreiding moet krijgen dan wel moet worden beperkt tot een bemiddelende rol, niet bij het overboeken van overheids gelden, maar bij het aantrekken risicokapitaal op de kapitaalmarkt voor privé-ondernemingen.

Maar de minister opteert voor de strategie van de expansiesteun en wil bijgevolg het wapen van de GIMV reacteren.

Mijnheer de minister, uw beleidsbrief is doorspekt met goede intenties. U hebt een goede diagnose gesteld, maar u hebt de therapie voor de ziekte nog niet gevonden.

De uitdrukking Ondernemend Vlaanderen ligt goed in de markt, maar Vlaanderen is altijd ondernemend geweest, zoniet had het nooit zijn huidige welvaart gekend. Vandaag kriipt het Vlaamse economische raderwerk. De machine moet dringend worden geolied. Dat ontgaat u wellicht niet, maar u weet dat u momenteel weinig vermag, tenzij u corrigerend kan ingrijpen op de mechanismen van de fiscaliteit en de sociale zekerheid voor jonge startende ondernemingen.

De meeste economen zijn het er vandaag over eens dat de economische rol van de overheid erin bestaat om de omgevingsfactoren voor het ondernemen te verbeteren.

Vandaag stellen we vast dat ons Vlaamse volk, onze Vlaamse intellectuelen en onze Vlaamse ondernemers een stuk van hun krachtig ondernemerschap hebben verloren.

Als econoom heb ik altijd geopperd dat economie en psychologie zeer dicht bij elkaar liggen. Een psychologisch klimaat kan wonderen verrichten. De vraag is of we vandaag met een economische dan wel een psychologische problematiek kampen. De Vlaamse burger twijfelt aan de dynamiek van het Vlaamse land. Als zoveel burgers hun centen op andere plaatsen beleggen dan in de Vlaamse economie of KMO's, of zelfs geen bedrijf meer willen opstarten, dan moeten we ons afvragen wat we daaraan kunnen doen. Welke rol kan de overheid spelen in de factoren die verhinderen dat in Vlaanderen opnieuw een dynamisch ondernemerschap wordt gecreëerd ?

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Professor Bea Cantillon heeft in de commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften gezegd dat de armoede bestrijden en de economie ontwikkelen vooral een culturele onderstroom vormen. Ik moet haar daarin gelijk geven. Ook de psychologie speelt een rol, zoals de heer Laverge opmerkt. Maar zoals deze regering nu bezig is, denk ik eerlijk gezegd dat dit niet zal helpen. Men kan maar een psychologische schok veroorzaken, als men echt hervormend optreedt. En dat kan deze regering niet.

De heer Jacques Laverge : Ik heb een zeer interessant artikel gelezen over een boek van professor Sleuwaegen, die aan de overheid een aantal oriëntaties meegeeft over hoe ze wel en niet mag ingrijpen in het economische leven. Volgens hem heeft het economische spel veel te maken met psychologie, vertrouwen en ingesteldheid. Significand vind ik dat Nederlanders over nieuwe modellen en herwonnen slagvaardigheid spreken. In zijn annexen staft hij dit met allerlei elementen.

Wij, Vlamingen, hebben het altijd over beschermingsmaatregelen, begeleidende ingrepen, overheidsconstructies, enzovoort. Het is het verschil tussen het pessimisme waar wij permanent mee leven, en het optimisme dat de Nederlandse economie vandaag kenmerkt.

Waarom maak ik de vergelijking met Nederland ? Als we ons met één land kunnen vergelijken, dan is het wel Nederland. We bevinden ons op economisch vlak, qua ligging en omgevingsfactoren ongeveer in dezelfde sfeer. Toch moeten we vaststellen dat er in Nederland vandaag – en ik kan het weten – een economische vernieuwingsdynamiek heerst. De bevolking aanvaardt ook om een stap terug te zetten. Ze getuigt van optimisme en aanvaardt het beleid, ook al vergt dit inleveringen en inspanningen. Dit toont aan dat een beleid dat op dynamisme, optimisme en positieve constructies in plaats van op negatieve constructies is ingesteld, veel verandert.

En daarom is het zo spijtig dat men in België, als men van een Toekomstcontract spreekt, altijd maar lapmiddelen uitvindt. Na al die jaren in het parlement heb ik al vaak allerlei oplossingen horen aankondigen waarmee het einde van de tunnel in zicht is.

We zijn nog altijd aan het begin van de tunnel, omdat we er niet in slagen het Vlaamse volk en de Vlaamse ondernemers te mobiliseren. Wij Vlamingen hebben nochtans troeven, we zijn een sterk volk. Dat hebben we bewezen door de eeuwen heen. Laten we dat vandaag nog eens bewijzen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik maak hier de laatste maanden geregeld mee dat men met een ontroerde blik naar Nederland kijkt. Bij mij rijst dan de vraag : op welke criteria baseert u zich om te zeggen dat het daar sociaal-econo-

Geysels

misch en politiek beter gaat dan hier ? Kijkt u naar het niveau van de overheidsinterventie, van de fiscale druk of van de werkgelegenheid ? Ik zou graag de indicatoren kennen die u tot bewondering voor het Nederlands model inspireren. Bij mijn weten is de verzorgingsstaat ginder veel verder uitgebouwd dan in België. Denk maar aan het bestaansminimum dat veel hoger ligt dan de laagste uitkeringen. Denk maar aan de fiscale druk, ook voor de bedrijven. En denk tenslotte maar aan de werkgelegenheid. Uit het laatste rapport van het Leuvense Steunpunt voor Werkgelegenheid blijkt dat we de resultaten van het Nederlandse werkgelegenheidsbeleid rudimentair bekijken. De werkgelegenheid is er inderdaad toegenomen, maar de werkloosheid is er daarom nog niet drastisch afgenomen. Ik kan u die statistieken bezorgen. Waarop baseert u zich dus om voortdurend dat zogenaamde Nederlandse succesverhaal te schrijven ?

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : U moet voor ogen houden dat het Nederlandse succes vrij recent is. Men heeft een aantal ingrijpende maatregelen genomen. Zo werd de sociale zekerheid gemoderniseerd. Al lang werd een nieuwe kapitaalsstructuur opgebouwd voor de pensioenfondsen, zodat er meer middelen vrijkwamen om te ondernemen. Dat grote principe moet u toch aanvaarden. Men kan maar sociale structuren bieden aan de burgers, als de ondernemingen winsten kunnen maken die terugvloeien. Het geld moet toch van ergens komen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het verwondert me dat de heer Geysels nog altijd twijfelt aan wat iedereen erkent, namelijk dat met de nieuwe Nederlandse aanpak 200.000 arbeidsplaatsen werden gecreëerd op twee jaar tijd. Dat heeft er ook toe geleid – en daarin ben ik het met u eens – dat de bestaanszekerheid in Nederland beter is dan bij ons, omdat zij een sociale zekerheid hebben opgezet die doeltreffend gericht is op wie het echt nodig heeft. Zij kennen dus minder het Mattheüseffect van onze sociale zekerheid. Zij hebben een sociale zekerheid, waarbij men durft responsabiliseren, zowel naar de bedrijven als naar wie het kan dragen.

De heer Jos Geysels : Daar gaat de discussie niet over. Ik trek niet in twijfel dat in Nederland maatregelen werden genomen die bij ons een inspirerend effect zouden kunnen hebben. Ik denk echter aan de uitspraken van uw partijvoorzitter over de sociale zekerheid, met het extreme voorbeeld van de 300.000 langdurig werklozen. Dergelijke uitspraken, gebaseerd op de situatie in Nederland, zijn niet correct. In Nederland is het bestaansminimum quasi onvoorwaardelijk. Het bedraagt er minimum 1.000 gulden, wat bijna het dubbele is van de laagste uitkeringen bij ons. Dat is geen bezuinigingspolitiek.

Minister Eric Van Rompuy : In verband met Nederland kan ik iedereen de lectuur aanraden van het boek van L. Van der Geest en Van Sinderen met de titel Kracht en zwakte van de Nederlandse economie, dat werd geresumeerd in de Economisch-Statistische Berichten. In Nederland kwamen er de tien voorbije jaren zowat 800.000 jobs bij. Bij ons waren er dat 200.000. Als je rekening houdt met het feit dat Nederland 2,5 keer groter is, is de jobcreatie er nog altijd heel wat groter dan in Vlaanderen. Hetzelfde blijkt ook uit berekeningen die een paar maanden geleden in Leuven werden gemaakt : als in Nederland de groei toeneemt met 1 percent, komt er een job bij. Wij moeten groeien met 2 percent.

Omdat in Nederland in de loop van de jaren tachtig een sterk inkomensbeleid werd gevoerd, is de groei daar veel arbeidsintensiever dan in Vlaanderen. In sommige jaren werden de lonen zelfs beperkt tot de nominale nullijn. Door deze inspanningen is de kostenconcurrentiekracht in Nederland zeven à acht percent beter dan in België. Op het vlak van de arbeidskosten is men dus veel competitiever.

Bovendien heeft men in Nederland veel meer geïnvesteerd in infrastructuur : twee maal zoveel als in België. In het boek wordt Nederland dan ook de gateway to Europe genoemd. Er werden eveneens investeringen gedaan op het vlak van de telecommunicatie en de infrastructuur. Zo beschikt men door een planmatige uitbreiding van de Rotterdamse haven over een enorm omgevingsklimaat.

Een derde interessante reden is de zogenaamde kennis-economie. In West-Europa neemt Nederland ongeveer 8,5 percent van de export voor zijn rekening. Op het vlak van de kenniseconomie stijgt dit percentage zelfs tot twintig percent. Op het vlak van de produktie heeft men reeds lang een innovatiepolitiek gevoerd.

Een vierde element zijn de buitenlandse investeringen. Op de Amerikaanse markt neemt België 3,5 percent van de buitenlandse investeringen voor zijn rekening, Nederland elf percent. Wat de Japanse markt betreft, bedraagt het percentage voor België ongeveer 6,5 percent en voor Nederland tien percent. Dit heeft onder meer te maken met de agressieve en efficiënte manier waarop men in Nederland buitenlandse investeringen aantrekt. Hierin zit een belangrijke les vervat voor Vlaanderen. In het kader van de hervormingen bracht de Vlaamse minister-president dan ook een bezoek aan Amerika.

Mijnheer Laverge, ondanks de handicaps moeten we niet wanhopen. Vlaanderen beschikt nog over zeer veel troeven. Zo spraken we op Flanders Technologie onder meer met de mensen van Price Waterhouse. We mogen de buitenlandse investeringen zeker niet opgeven.

In de Nederlandse economie zijn er dus een aantal elementen die een positieve invloed hebben op de jobcreatie. De vraag rijst hoe we hierop kunnen inspelen. Het is

Van Rompuy

echter een fabeltje dat de Nederlandse economie op het ogenblik een groei kent. De groei zal er dit jaar niet hoger liggen dan in België.

Er wordt op een spottende manier over het Toekomstcontract gesproken. Een essentiële punt ervan is echter dat de lonen niet sneller mogen stijgen dan bij onze onmiddellijke handelspartners.

Gedurende de laatste maanden heb ik vele bedrijven bezocht. Wat me hierbij opviel, was dat er nog steeds bedrijfsleiders zijn die knokken; en met resultaat. De Kamer van Koophandel vermeldt overigens in haar jaarbulletin dat de ondernemingen stilaan aan de beterhand zijn, dat er in Vlaanderen een dynamiek bestaat en dat de rentabiliteit toeneemt. Vorig jaar zijn de investeringen met 6,5 percent gestegen. Bij sommige ondernemers in politieke milieus of in ondernemingsverenigingen is het pessimisme echter zeer groot. Toch blijkt uit de jaarverslagen dat er nog heel wat bedrijven zijn die het goed doen. Ook in Vlaanderen zijn er succesverhalen, zelfs op internationaal vlak.

Mijnheer Laverge, u zegt dat er een verband bestaat tussen economie en psychologie. Ook in Nederland heeft men in de jaren zeventig een pessimistische periode meegemaakt, maar nu heeft men er opnieuw zelfvertrouwen. Vlaanderen kan hieruit een les leren. Ik raad u werkelijk aan om dit boek eens te lezen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik denk dat de heer Laverge volkomen gelijk heeft wanneer hij zegt dat de door u genomen maatregelen misschien een beetje zullen helpen. Hij heeft echter ook gelijk wanneer hij verklaart dat er fundamentele maatregelen zijn die met de Nederlandse verschillen en waardoor men er in dat land in slaagt veel meer arbeidsplaatsen te creëren bij een economische groei. Dat wordt niet opgelost door het Toekomstcontract. Dit contract stelt voorop dat de lonen mee evolveren met deze in Nederland en die van onze voornaamste concurrenten.

Minister Van Rompuy, u vergeet echter dat we ondertussen een concurrentienadeel van 7 tot 8 percent hebben opgebouwd. Dat zult u niet oplossen door nu de lonen op dezelfde wijze te laten evolveren. Dat kunt u slechts oplossen door de sociale zekerheid te hervormen en de sociale bijdragen te verminderen, zonder dat er wordt geraakt aan de koopkracht. Dat ontbreekt. Dat kan deze regering niet. Vandaar dat ik u zeg : met deze regering zult u daar nooit in slagen. U kunt die achterstand inzake de lonen niet inhalen zonder die fundamentele hervorming van de sociale zekerheid. U weet echter zeer goed dat dit met uw regeringspartners, de socialisten, niet mogelijk is.

Een tweede punt dat u verzuimt te vermelden en dat de heer Laverge aanhaalde, is dat men in Nederland wel investeringskapitaal heeft, wel risicodragend kapitaal heeft, vooral via de pensioenfondsen. Dat vereist een hervorming van het pensioensysteem. Zelfs premier Dehaene heeft dat gedeeltelijk vermeld in zijn Sleutelplan. Welnu, u weet zeer goed dat dit niet binnen bereik ligt met uw socialistische partner, omdat deze een dergelijk initiatief voorstellen als zou men op die manier geschenken aan het bedrijfsleven uitdelen. Dat zijn twee fundamentele verschillen met Nederland. U kunt dus een goede diagnose maken, maar u weet best dat u er in de huidige politieke omstandigheden nooit in zult slagen om daar fundamenteel iets aan te veranderen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, aansluitend bij het betoog van de heer Denys wil ik u zeggen dat u het toch ook niet zo mag voorstellen als zou het Toekomstcontract zaligmakend zijn. Het consolideert de handicaps, niets meer en niets minder.

Ik wilde nog even de klemtoon leggen op wat de heer Laverge uitstekend naar voren heeft gebracht : het verband, de interactie tussen psychologie en economie. Dit is iets waar het Vlaanderen voor een groot gedeelte aan ontbreekt. In uw beleidsnota, die trouwens zeer goed is, zijn er uiteraard nog een aantal troeven voorhanden. Deze kunnen echter niet in de diepte functioneren, aangezien het wantrouwen te groot is. Het is inderdaad het verhaal van het einde van de tunnel. Maar hoe lang is dat einde al in zicht ? Er komt geen einde aan. Het perspectief voor de anciens is : wat brengt de toekomst, wat brengt de ouderdom, wat zal er nog betaalbaar zijn en blijven ? Ook daar krijgt men dus de reflex van op veilig te spelen en geen risico's meer te nemen. Nemen we bijvoorbeeld de Schrikkelnota van de minister-president. Dit is mijns inziens een schoolvoorbeeld van wat in alle beleidsbrieven te vinden is. Deze zijn allemaal zeer goed. Ze getuigen allemaal van wat ik bijna zou noemen een vorm van intellectuele nervositeit. Ze verklaren min of meer : we kunnen het wel, we zien het zitten. Maar dan zit je natuurlijk opgescheept met het geheel, met het feit dat die groeikanalen binnen ons staatsmodel worden gewurgd.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Ik moet zeggen dat de minister een zeer goede analyse heeft gemaakt van onze handicaps. In feite heeft hij mijn betoog voor een groot deel overgenomen. Ik vind dus dat hij een zekere intellectuele eerlijkheid aan de dag zou moeten leggen. Hij verklaart dat we een aantal zware handicaps hebben, maar zegt natuurlijk niet dat hij ze zal oplossen. Straks zullen we uw oplossingen waarschijnlijk wel horen. Ik ben zeker niet het negatieve type. Ik heb hier geen negatieve taal ge-

Laverge

sproken. Ik heb gezegd dat Vlaanderen kansen heeft, dat het Vlaamse volk dit bewezen heeft in het verleden en dat het belangrijk is dit in de toekomst opnieuw te bewijzen.

Nog even iets over uw bezoeken aan bedrijven. Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat de bedrijfsleiders u tijdens die bedrijfsbezoeken om een of andere reden niet durven te melden waarin hun problemen schuilen. Vele collega's hebben al bedrijven bezocht met het VEV. Ik kan u ervan verzekeren dat toch andere taal werd gesproken. Misschien boezemt u zoveel angst in dat men u die problemen niet durft voor te leggen. Dat er veel problemen zijn, weet u echter ook. Die problemen baren de ondernemers eveneens zorgen. Ze zijn niet negatief : ze vragen actie van de overheid. Ze vragen dat de overheid zijn rol speelt, niets meer en niets minder. Laat de ondernemers en de overheid hun rol spelen. Deze interactie moeten wij proberen op gang te brengen. (*Applaus bij de VLD, het VB en de VU*)

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de voorbije weken is het economisch beleid al veelvuldig aan bod gekomen in het Vlaams parlement. Ik verwijs hierbij naar economie en werkgelegenheid, het vernieuwd regionaal economisch beleid, en gisteren hadden wij het ook over de relatie tussen economie en vergunningsbeleid. Ik wil hier dan ook niet op terugkomen.

Uit de beleidsbrief, waarvan het verslag van de heer Schuermans voortreffelijk was, wens ik enkele aspecten te belichten. In het regeerakkoord pleit de Vlaamse regering voor een duurzame economie als onmisbaar middel voor duurzame jobs. Het economisch gegeven wordt evenwel niet alleen door de overheid bepaald. Een bewijs hiervan is te vinden in het feit dat onze begroting voor economie nog geen 3 percent bedraagt van de totale Vlaamse begroting.

Ik zou het daarom willen hebben over de belangrijkste acteur in deze duurzame economie, de Vlaamse ondernemer, om wie het allemaal draait, en op wie zoveel ogen zijn gericht als garantie voor een duurzame werkgelegenheid.

Het is deze ondernemer, groot of klein, die elke dag opnieuw het beste van zichzelf geeft. Zijn belangrijkste oogmerk is de creatie van duurzame bestaanszekerheid voor de vele families – aandeelhouders, werknemers, patroons – die samen deel uitmaken van dit micro-economisch geheel, dat men bedrijf noemt.

Wanneer we weten dat Vlaanderen niet alleen een ondernemend land is, maar ook het predikaat KMO-land opgespeld krijgt, dan is het niet meer dan normaal dat wij veel aandacht moeten besteden aan deze zelfstandige onder-

nemer, die elke dag opnieuw zijn kennis, werkkracht en familiaal patrimonium inzet om zijn KMO slagkrachtig en competitief te houden tegenover het buitenland.

Daarom hebben wij als overheid de opdracht om voldoende elementen aan te reiken, die deze zelfstandige ondernemer kunnen helpen om zijn rol in de meest optimale omstandigheden te vervullen, zodat hij zijn tijd en aandacht kan wijden aan de essentiële taken van zijn ondernemerschap.

De tijd is voorbij dat zoonlief het ouderlijk bedrijf kon overnemen zonder al te veel vakkennis of beroepservaring – vroeger ging hij gewoon aan de kassa zitten. Zijn leiderschap, vakbekwaamheid, zicht op de markt en zicht op innovatie van zijn produkt of produktie-apparaat, zijn onmisbaar om het bedrijf kansen op duurzame groei en continuïteit te geven.

De beleidsbrief geeft blijk van grote interesse voor deze zelfstandige ondernemers, en ook in het algemeen verheugen wij ons om de stijgende aandacht van diverse politieke beleidsniveaus voor de KMO.

Een van de hoekstenen van dit KMO-beleid is in dat verband zeker de aandacht voor de vorming van de zelfstandige ondernemer. De specifieke aanpak vanwege VIZO verdient in dat verband alle ondersteuning, want deze centra voor middenstandsopleiding zijn van groot belang voor de vorming van vakbekwame ondernemers. Zij vervullen ook een onvervangbare taak in het bijbrengen van de spirit van het zelfstandig ondernemen aan de cursisten, in een eigen sfeer en omgeving. Hierdoor sensibiliseren zij de jonge ondernemer tot de domeinen van management, financieel beleid, onderzoek en ontwikkeling, strategische planning, netwerkvorming en zo meer.

Zij brengen in hun eigen stijl en volgens de eigen mogelijkheden van de cursist kennis en attitudes bij die in sommige gevallen zelfs een universiteit niet kan aanreiken.

Dit vormingsproces tot krachtige jonge ondernemer wordt ook in grote mate gerealiseerd door diverse privé-initiatieven van verenigingen, organisaties en streekplatforms, aan wie wij als overheid ook de nodige ondersteuning moeten geven, omdat zij dit ondernemerschap op het terrein dagelijks helpen versterken.

Een tweede aandachtspunt ten aanzien van het economisch klimaat waarin wij deze zelfstandige ondernemer moeten laten werken, is dat wij in ons beleid – onze decreten, besluiten en reglementeringen met impact op de economie – ook aandacht hebben voor de vereenvoudiging, de verstaanbaarheid en de toepasbaarheid van deze regelgeving op de KMO.

Ooit heeft men in dit verband gepleit voor een SEC KMO-beleid, waarbij de letters SEC staan voor specifiek, efficiënt en coherent.

Cannaerts

We zullen het debat van gisteren uiteraard niet overdoen, maar toch wens ik nadruk te leggen op het belang van een reglementerings- en vergunningsbeleid dat – zelfs bij ingewikkelde procedures en toestanden – ook op maat van een KMO-bedrijfsleider wordt geschreven en toepasbaar is. Bovendien mag de bedrijfsleider niet worden genoodzaakt hiervoor bijkomend personeel of externe deskundigen aan te trekken en moeten de administratieve verplichtingen tot een minimum worden beperkt.

In het verleden hebben we al heel wat comités en commissies gekend die het probleem van de administratieve rompslomp in de kleine en soms ook in de grotere ondernemingen zouden inventariseren en zo mogelijk elimineren. Maar de meeste van deze commissies zijn een stille dood gestorven.

Het is, denk ik, ook de taak van het VIZO om in deze problematiek een rol te spelen. Ik vraag de minister dan ook om dit aspect opnieuw op de agenda te plaatsen, en samen met de VIZO-cel de vele maatregelen die vanuit de Vlaamse regelgeving op de economische sector afkomen, te toetsen aan hun werkbaarheid voor onze KMO's.

Ten slotte moet de Vlaamse zelfstandige ondernemer over de nodige financiële slagkracht kunnen beschikken. Ik pleit ervoor dat er snel middelen worden aangereikt om het eigen vermogen van de familiale onderneming te versterken. Een belangrijk element hiervoor is de vermindering van de successierechten op de familiale onderneming. Het gebeurt te vaak dat erfopvolgende kinderen worden verplicht om het bedrijf met hoge bankschulden te overladen en zo het bedrijf financieel erg kwetsbaar maken, om de successierechten te kunnen betalen. Aangepaste oplossingen kunnen hier een aanzienlijke versoepeling mogelijk maken. Ik denk vooral aan het uitstellen van de belastbaarheid tot op het ogenblik dat deze bedrijfsactiva werkelijk worden gerealiseerd.

Een andere hefboom die in dit verband alle steun verdient, is de garantieregeling risicokapitaal. Het is zeker niet de bedoeling om erg kleinschalige vennootschappjes van risicokapitaal te voorzien. Toch zouden we ertoe moeten komen om deze maatregel uit te breiden tot leningen die de bedrijfsleider aangaat om de autonomie en de financiële draagkracht van zijn vennootschap te verstevigen. Aangezien er overal nog een groot eigen risico ongedekt open blijft voor het familiaal vermogen, hoeft de vrees voor avonturiers niet al te groot te zijn. We kennen trouwens nu al een gelijkaardig instrument, met name het Waarborgfonds voor KMO-investeringen.

We hopen dat de minister snel werk zal kunnen maken van dit plan en oplossingen kan vinden voor de bestaande technische bezwaren.

Ten slotte wil ik de hoop uitdrukken dat de Vlaamse regering een pleitbezorger zal blijven van de economische weerbaarheid van onze Vlaamse bedrijven bij de federale regering. In dit verband hopen we dat eerstdaags een akkoord zal worden bereikt met de federale overheid en met de deelstaten over het fiscaal luik van de tewerkstellingsstimuli die de regering voor ogen heeft. Daardoor kan Vlaanderen een bijdrage leveren in de vermindering van de vennootschapsbelasting voor bedrijven die er nog in slagen hun werknemerspotentieel in stand te houden of uit te breiden.

De heer André Denys : Mijnheer Cannaerts, u legt de nadruk op het woord eensgezindheid. Is er op dit vlak misschien onenigheid binnen uw partij ?

Minister Eric Van Rompuy : Ik heb een mandaat gekregen van de unanieme Vlaamse regering om hierover vrijdagmiddag met de federale regering en de gewesten te onderhandelen.

De heer André Denys : Ik heb de indruk dat hierover binnen de coalitie enige tegenstrijdigheid bestaat.

Minister Eric Van Rompuy : Het valt me op dat u de CVP zoveel lof toezwaait. Blijkbaar droomt u van een coalitie met de CVP. U beschouwt ons zeker als een betrouwbare partner.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, 97 procent van de Vlaamse economie is in handen van de KMO's. Het is daarom uitermate belangrijk het kapitaal en de middelen van de KMO's te verstevigen. Tussen 1986 en 1994 is de belastingdruk op de KMO's echter met 145 procent gestegen. Faciliteiten voor het verkrijgen van leningen, waarborgen op de leningen en andere middelen om de KMO's te doen groeien, zijn slechts lapmiddelen. Winst maken is nog altijd de beste manier om een onderneming te doen groeien. Bij de huidige belastingdruk is het echter onmogelijk winst te maken. Uit de studie over de doorlichting van de Belgische ondernemingen blijkt dat 43 procent van de Vlaamse KMO's verlies lijden en dat 13 procent van de Vlaamse bedrijven eigenlijk fictief failliet zijn. Waarover hebben we het dan ?

De heer Leo Cannaerts : We moeten stimulerende maatregelen nemen voor de groeiers, voor de bedrijven die continuïteit leveren. De verlieslatende bedrijven komen op een andere manier aan hun trekken.

De heer Jacques Laverge : De belastingdruk is de oorzaak van de moeilijkheden bij de ondernemingen.

De heer Leo Cannaerts : De reden waarom ze verlieslatend zijn, is niet dat ze te veel belastingen hebben betaald.

De heer Jacques Laverge : Hoe kan men concurreren tegen producten die minder worden belast ?

De heer André Denys : Het gaat niet enkel om de vennootschapsbelasting, maar ook om andere vormen van belasting, die het concurrentievermogen van vele KMO's op de helling zetten.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Laverge, de studie waarop u alludeerde en die mede aan de basis lag van de studie van de Kamer van Koophandel, toont aan dat meer dan 40 percent van de faillissementen van KMO's te maken heeft met slecht beheer. Heel wat ondernemingen slagen er niet in zich snel genoeg aan te passen en te vernieuwen en hebben problemen met de complexiteit van een modern bedrijf. Als bedrijfsleider weet u zeker dat heel wat ondernemingen niet langer dan twee of drie jaar bestaan. Het is simplistisch de faillissementen te wijten aan fiscale druk. De fiscale druk is in Nederland trouwens groter dan in Vlaanderen. Duizenden mensen volgen een ondernemersopleiding of een bijscholing bij het VIZO of in de middenstandscentra om het bedrijfsbeheer beter te leren beheersen.

De heer André Denys : Ik vind het zeer gevaarlijk en subjectief om te spreken over slecht beheer van onze Vlaamse KMO-leiders. Ik vind het bijzonder pretentius wanneer die reactie vanuit de politieke wereld komt. De politieke wereld moet zeer voorzichtig zijn met uitspraken over het bedrijfsbeheer.

De heer Herman Candries : We moeten opletten met het woord wanbeheer. We moeten dat nuanceren. Soms is het beheer ontoereikend en dat is heel wat anders dan slecht beheer. De ingewikkelde reglementering dwingt vaak tot meeruitgaven om bij te blijven. Kleine bedrijven hebben niet genoeg personeel om het vergunningenbeleid en alle reglementen te doorgronden. Dit is weer een pleidooi ter ondersteuning van de verklaringen van minister Van Rompuy en de GOM's. Ook de vaststellingen van Price Waterhouse zeggen hetzelfde. Modern bedrijfsbeheer eist een heleboel inspanningen die niet direct met het bedrijf te maken hebben. Die onkosten kan men of durft men soms niet aan. Een groot bedrijf kan dan wel specialisten aanwerven, maar de kleintjes hebben het moeilijk.

De heer Carl Decaluwé : Ter attentie van de heer Denys : een studie van de Kamer van Koophandel stelt uitdrukkelijk dat er geen slechte sectoren bestaan in Vlaanderen maar wel bedrijfsleiders die onvoldoende accuraat inspelen op bepaalde marktsegmenten.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer Decaluwé, u citeert slechts een klein fragment uit dat document. Het klopt dat er geen slechte sectoren zijn : binnen elke sector bestaat wel een grote variatie aan beheerders en aan producten. U beweert dat, als het slecht gaat, dit aan de bedrijfsleiders te wijten is. Met die uitspraak maakt u het toch al te bont.

De heer Leo Cannaerts : Mijnheer de voorzitter, ik rond af. Er is al herhaaldelijk gezegd dat financiële tussenkom-

sten van de overheid niet de eerste prioriteit vormen op het verlanglijstje van onze Vlaamse ondernemers. Toch betekenen dergelijke stimuli meer financiële armslag voor het bedrijf en getuigen ze, en dat aspect vind ik even belangrijk, van onze appreciatie voor de duurzame groeiers in ons economisch bestel. Dergelijke stimuli afschilderen als onverantwoorde cadeaus getuigt van onwetendheid ten opzichte van het economische gebeuren. Mensen kunnen misschien cadeaus krijgen, bedrijven kunnen alleen maar zuurstof krijgen. Die zuurstof wens ik hen toe.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : De minister zegt dat de fiscale druk in Nederland hoger ligt dan bij ons. U moet dit ook nuanceren. Hebt u het over de fiscale, de parafiscale of de totale druk ? Deze ongenueanceerde stelling gaat niet op.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte dames en heren, op weg naar de tribune kreeg ik al een mooie voorzet van de minister. Ik hoop dat we niet dezelfde polemieken aangaan als gisteren. Deze beleidsbrief kan alleen zinvol worden besproken in het licht van een aantal recente evoluties.

De titel van uw beleidsbrief is zeer mooi : Vlaanderen : ondernemend land. Eigenlijk zou de titel, Vlaanderen : ondernemende deelstaat, moeten zijn. Dit is de term die de minister-president in de Schrikkelnota gebruikt.

– *De heer Luk Van Nieuwenhuysen, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De werkloosheid halveren, dat is een uitdaging. Er moeten zowat 120.000 bijkomende arbeidsplaatsen worden gecreëerd, nog het liefst tegen het magische jaar 2002. Hoe kan dat ? Er zijn een aantal maatregelen waar dit parlement – door de staatsstructuur – weinig inspraak in heeft. Er zijn echter ook een aantal maatregelen die we wel kunnen nemen. Bepaalde maatregelen vergen een grote betrokkenheid en financiering vanuit de overheid. Ik denk aan de non-profitsector, de buurtdiensten, een groene kringlooeconomie. Ik besef dat dit een financiële inbreng van de overheid vergt, zolang het economische systeem niet fundamenteel verandert. U zegt niet veel over deze terreinen. U hebt meer aandacht voor ondernemend Vlaanderen.

Ondernemers zijn uiteraard belangrijk voor het scheppen van duurzame werkgelegenheid. Zij zullen die 120.000 – en liefst nog 200.000 – bijkomende arbeidsplaatsen voor hun rekening moeten nemen. De vraag die moet worden gesteld, is : welke ondernemingen willen we en onder welke voorwaarden ? Wat is de toegevoegde waarde – vooral inzake werkgelegenheid – van die ondernemingen ? De gestelde voorwaarden moeten in overeenstem-

Stassen

ming zijn met de omgevingsfactoren. In Nederland werd een systeem ontwikkeld van milieu-zonering. Daar probeert men een aantal ondernemingen binnen het stedelijke woonweefsel te behouden. Ondernemingen worden er in categorieën verdeeld in functie van de optimale ligging ten aanzien van, bijvoorbeeld, woongebieden. In Nederland levert deze nieuwe invalshoek al positieve resultaten op.

Dit systeem kan, mijns inziens, ook in Vlaanderen worden toegepast. Het zou er ook wel voor zorgen dat het stedelijke weefsel niet meer wordt leeggezogen. Het grote verschil tussen woongebieden en werkgebieden zou zo kunnen worden vermindert.

Er zijn dan ook nog een aantal andere omgevingsfactoren waarop zou kunnen worden ingespeeld. Daarom wil ik vragen om meer werk te maken van die integratie van het ondernemende Vlaanderen, het milieudraagvlak en wat er qua ruimtelijke ordening nog mogelijk is. Ik denk dat daar een grote uitdaging ligt voor u, mijnheer de minister, en ook voor de regering. Op deze manier zijn een aantal maatregelen die u voorstelt in uw beleidsbrief, en die ook al voor de nodige politieke deining hebben gezorgd, voor ons perfect aanvaardbaar.

Als u zegt dat u een bepaald soort van ondernemingen wilt aantrekken die passen binnen het omgevingskader waarin u ze ziet – met dan vooral aandacht voor de werkgelegenheid – dan denk ik dat u alle recht hebt om te zeggen dat u daar snel werk van zult maken. U kunt die ondernemingen op verscheidene manieren helpen, onder meer via de garantieregeling voor risicokapitaal en eventueel ook via loonkostondersteunende maatregelen.

Dit moet natuurlijk wel gebeuren op voorwaarde dat er ook vanuit de ondernemingen een zeer sterk engagement is. Ook zij moeten zich houden aan de afspraken die vooraf zijn gemaakt. Deze afspraken behelzen zowel de werkgelegenheid als de zorg voor het milieu en de omgeving.

Op deze manier kan ook het maatschappelijke draagvlak van de ondernemingen weer worden versterkt. Ik verwijs in dit verband naar de hetze omtrent de slachthuizen. Bij het grote publiek wordt zo nog maar eens de indruk gewekt dat overal dezelfde soort van sjoemelaars zitten. Als men de integratie van die drie factoren – economie, milieu en ruimtelijke ordening – kan garanderen en ondersteunen, kan men op die manier het maatschappelijke draagvlak vergroten. Ik denk dat men dan veel meer zal bijdragen tot een duurzame werkgelegenheid in Vlaanderen. Op die manier zal ondernemend Vlaanderen echte kansen krijgen voor de werkgelegenheid, maar ook voor het milieu en de ruimtelijke ordening.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de beleidsnota Ondernemend Vlaanderen is al enkele maanden oud. Toen deze verscheen heb ik gezegd dat het een vrij overzichtelijke en veelomvattende nota is. Ik heb echter ook gezegd dat het een weinig concrete nota is. Het blijft bij het uiten van een aantal intenties.

Ondertussen zijn we een zestal maanden verder. Er zijn op een aantal terreinen een aantal concrete maatregelen voorgesteld of in het vooruitzicht gesteld. Er hebben dus al een aantal verduidelijkingen plaatsgevonden tijdens de commissievergaderingen.

Opvallend daarbij is dat die geconcretiseerde voorstellen in hoofdzaak gericht zijn op twee dingen : ten eerste, het verbeteren van het concurrentievermogen, en, ten tweede, het invoeren van een aantal fiscale maatregelen. Waarschijnlijk heeft de minister in de eerste plaats die maatregelen voorgesteld, omdat die in het verlengde liggen van hetgeen in de beleidsnota staat. De minister schrijft immers in zijn beleidsnota : concurrentievermogen als hefboom voor de werkgelegenheid.

Ik kan de minister daarin volgen, maar ik wil er toch de aandacht op vestigen dat concurrentievermogen eigenlijk, maatschappelijk gezien, een tweesnijdend zwaard is. Concurrentievermogen kan bijdragen tot het stimuleren van de werkgelegenheid, maar ik geloof nooit dat men alleen met maatregelen die daarop zijn gericht de werkloosheid kan oplossen.

Ik zal straks zeggen waarom. We zijn niet tegen concurrentie op zichzelf of als middel om in de economie een zekere ordening te brengen. Op die manier kan concurrentie gezond zijn. Ze wordt echter ongezond indien ze alle andere maatschappelijke domeinen zou overheersen. Indien ze als een doel op zichzelf wordt beschouwd en indien ze in die hoedanigheid niet alleen doordringt in de economie maar ook in de politieke, sociale en culturele sectoren, wordt een overgeaccentueerde concurrentie ongezond. Ik wil straks een aantal mogelijke gevolgen hiervan uiteenzetten, die nu al zichtbaar zijn in onze maatschappij.

Bij de evaluatie van het concurrentievermogen, is het fout om uitsluitend de loonlast te viseren. Concurrentievermogen wordt door meerdere factoren bepaald. Uiteraard vormt de loonlast er daar één van, maar zeker niet de enige. Ook de energieprijzen of de intensiteit waarmee energie verbruikt wordt in een productieproces, speelt mee. Concurrentievermogen wordt ook bepaald door de structuur van de economie, dat wil zeggen door de aanwezigheid van vooruitstrevende sectoren. De minister heeft daarnet een Nederlands voorbeeld gegeven. Kennis en economie zijn belangrijke elementen in onze hedendaagse maatschappij. In de mate dat men over sectoren beschikt waarin deze aspecten belangrijk zijn, zal het con-

Lisabeth

currentievermogen minder onder druk komen te staan. Hierbij wordt uiteraard het grootste belang gehecht aan de budgettaire vastgelegde onderzoeks- en ontwikkelingsmiddelen. Deze middelen kunnen immers een meerwaarde in de economie betekenen.

Ook de ecologie is belangrijk als we het concurrentievermogen op lange termijn willen veilig stellen. Winst en verlies van marktaandelen is dus zeker niet uitsluitend afhankelijk van de loonlast. Dat is een discussie die al gedurende de decennia wordt gevoerd en die telkens terugkeert. Het gevaar bestaat echter dat men in een spiraal terechtkomt als men te sterk het accent legt op die loonlastenvermindering. We zien dat op Europees vlak want het is niet alleen bij ons dat men over loonlastvermindering spreekt. Ook Duitsland, Nederland, Frankrijk, Engeland, enzovoort, zitten op die golflengte. Dit zou een spiraalbeweging op gang kunnen brengen, waardoor we in het rond blijven draaien en de werkgelegenheid vanuit concurrentiële overwegingen proberen bij te stellen. Men creëert er echter niet zoveel werkgelegenheid mee.

Ik ben het er wel mee eens dat die loonlast op een ander vlak een belangrijke rol speelt, namelijk bij de organisatie van de economische activiteit : gebeurt deze kapitaalintensief of arbeidsintensief ? Op dat vlak hebben we in het verleden voor wat betreft technologische vooruitgang en door kapitaalintensifiëring wat aan werkgelegenheid moeten inboeten, namelijk door het feit dat we steeds vaker op die kapitaalintensiteit de nadruk zijn gaan leggen.

Eenzelfde discussie als deze over de loonlastvermindering om het concurrentievermogen te behouden of te bevorderen, stelt zich bij de hantering van fiscale stimuli. De minister heeft op dit vlak al een aantal voorstellen gedaan of in zijn beleidsbrief opgenomen, zoals onder meer het voorstel om het statuut van de reconversie maatschappijen opnieuw in te voeren. Ook die maatregelen leiden tot een risico van fiscaal opbod. Op het moment dat we binnen de Europese Unie erin zouden moeten slagen om tot een harmonisering te komen van de fiscaliteit, bieden vandaag in elk geval verscheidene Europese landen op fiscaal vlak nog tegen mekaar op. We kunnen op dat vlak ook niet achterblijven, maar we moeten daarin ook niet de voorloper zijn. We zullen in ieder geval een zekere mate van concurrentievermogen moeten waarborgen. Maar ook daarmee zullen we de werkgelegenheid niet op aanzienlijke wijze vooruit helpen.

Ik denk dat we moeten erkennen dat we om de werkloosheid te bestrijden andere maatregelen zullen moeten nemen. Ik mis dat enigszins in deze beleidsbrief. Ik denk dan onder meer aan sociale economie; aan de social profitsector. Dat behoort misschien niet direct tot de bevoegdheid van de minister. Maar ik denk dat de beleidsbrief daaraan enige aandacht had moeten besteden. Er

zijn immers ten gevolge van de concurrentiestrijd uitwasen op het vlak van gezondheid, leefmilieu, en op het vlak van categorieën van mensen die worden uitgesloten. Ik denk dan meer bepaald aan de laaggeschoolden.

Ik geloof niet dat men de werkloosheid zal kunnen halveren door enkel de economie zo gezond en zo concurrerend mogelijk te houden. Dit alleen zal niet volstaan om de laaggeschoolden in de maatschappij te integreren. Ik denk dat er op dat vlak heel specifieke maatregelen moeten worden genomen. Ik verwacht dan ook dat in een beleidsnota over economie ook wordt rekening gehouden met mogelijke maatschappelijke gevolgen van de wijze waarop die economie functioneert en wordt georganiseerd.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : U beweert dat de economische dynamiek de werkloosheid in zijn totaliteit niet kan oplossen. Ik deel uw mening. Men kan de werkloosheid niet oplossen door enkel maar de economische motor beter te laten draaien. Dat is ongetwijfeld een belangrijk element. Maar ondanks alle inspanningen op het vlak van onderwijs zullen we steeds worden geconfronteerd met een groep van laaggeschoolden.

U zegt dat we daarvoor een oplossing moeten vinden. U zegt ook dat daarvoor in de dienstverlenende sector behoeften bestaan. De PWA's hebben dat bewezen. Waarom zou men niet kunnen overwegen om alles wat met dienstverlening aan de huisgezinnen te maken heeft, volledig fiscaal aftrekbaar te maken ? Daardoor zouden die mensen geen werklozen meer zijn. Terzelfder tijd zou men zo fiscale stimuli geven om jobs voor laaggeschoolden te creëren.

De heer Carlos Lisabeth : Mijnheer Laverge, u weet dat de voorbije jaren bepaalde maatregelen op federaal vlak werden genomen, onder meer in verband met de PWA's. Daarin werd het element van fiscale stimuli geïntegreerd. Die stimuli laten hun invloed gelden op gebruiker én op de tewerkgestelde werkloze ...

De heer Jacques Laverge : ... maar u weet dat deze mensen werklozen blijven ...

De heer Carlos Lisabeth : ... zij blijven werkloos. Maar ik ben het niet eens met diegenen die stellen dat een enkele, lineaire maatregel (loonsverminderingen, of wat dan ook) de werkloosheid in belangrijke mate zal doen dalen. Er zijn daar verschillende, op elkaar afgestelde maatregelen nodig die rekening houden met de structuur van het werklozenbestand, met de structuur van de arbeidsmarkt, enzovoort. Ik geloof niet dat fiscale stimuli alleen de werkloosheid in belangrijke mate zullen oplossen. Al kan dat één van de elementen van een oplossing zijn.

De heer Jacques Laverge : Ik deel uw mening. Er zijn verschillende oorzaken en bijgevolg zijn er verschillende oplossingen. Maar één van de definitieve oplossingen voor deze problematiek in de dienstverlenende sector bestaat erin de dienstverlenende functies voor de particuliere gebruiker 100 percent fiscaal aftrekbaar te maken. Zo zal u mensen uit de werkloosheidssector wegtrekken – wat psychologisch erg belangrijk is – en zal u hen een echte job kunnen aanbieden. Alle andere inspanningen voor deze mensen op het vlak van onderwijs en herscholing zullen er immers niet toe leiden dat zij in onze snel evoluerende maatschappij hun plaats zullen kunnen innemen.

De heer Carlos Lisabeth : De maatregel die vorig jaar is genomen, gaat in die richting. Bijna twee jaar geleden is dat element in de fiscale programmawet ter sprake gekomen. De diensten die door een PWA kunnen worden verleend, zijn voor de gebruikers fiscaal aftrekbaar. Het verschil is wel dat wij dit goedgekeurd hebben en u niet, mijnheer Laverge.

De heer Jacques Laverge : Het biedt ook geen oplossing. Men blijft zweven in de sfeer van werkloosheid. Het is belangrijk om ook het psychologische aspect te bekijken. Een werkloze blijft een werkloze in het PWA-systeem. Dat willen we eruit halen.

De heer Carlos Lisabeth : De filosofie van de maatregelen die u bepleit, zit er wel in. We hebben dit goedgekeurd. We zijn bereid om naast de andere maatregelen, ook dit soort maatregelen in andere onderdelen van de diensten Economie en de buurtdiensten onder ogen te nemen. De werkloosheid kan niet met één vorm van maatregelen worden gehalveerd. Ik wijs er nogmaals op dat ik het element sociale economie of social profit mis. Het zou kunnen thuishoren in Vlaanderen, ondernemend land, maar ontbreekt voor een stuk in de beleidsnota. Daar ligt inderdaad de bevoegdheid van andere ministers. De samenhang tussen de economie en haar eventuele maatschappelijke gevolgen zal echter ook aan bod moeten komen wanneer we de economie in zijn geheel onder ogen nemen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik kan begrijpen dat u herschikkingen in sociale zekerheidsbijdragen, en a fortiori eventuele verminderingen ervan, niet ziet zitten. Een afgeleide van het toekomstcontract is evenwel dat ze met drie of vier percent moeten verminderen.

De heer Carlos Lisabeth : Ik heb niet gezegd dat ik een vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen niet zie zitten. Binnen een Europese context moeten we op dit vlak concurrentieel blijven. Daar moeten we inderdaad op inspelen. Als we daardoor financiële middelen verliezen – en dat is een federale discussie – moeten we wel een alternatieve financiering voorzien.

Ik wil nog enkele punten van de beleidsnota behandelen. Dit zijn de expansiewetgeving, de rol van de GIMV, het preventief bedrijfsbeleid en tot slot enkele elementen van het regionaal economisch beleid. De minister poneert in zijn beleidsnota dat een rustpauze in de expansiewetgeving wenselijk is. Tegelijk wordt er echter voor gepleit om de expansiemiddelen ten minste te behouden en bij voorkeur te verhogen. Diverse studies wijzen erop dat die expansiesteun niet het beslissende element is bij investeringen. Wel moet het in overweging worden genomen. Op Technoland heeft een commissie, waarin mensen van het VEV waren vertegenwoordigd, duidelijk laten weten dat subsidies weinig of niets helpen bij investeringsbeslissingen. Het is beter om op andere – misschien indirecte – factoren in te spelen, zoals bijvoorbeeld afschrijvingen op immateriële investeringen. We moeten het meer in die richting zoeken. Op die manier komen we ook minder onder vuur te liggen bij de Europese Unie.

Andere landen spelen het immers soms een stuk subtieler door een aantal onrechtstreekse voordelen toe te kennen die niet direct zichtbaar zijn en dus minder de aanbliksems van de Europese Unie aantrekken.

Deze beleidsbrief trekt de krijtlijnen voor een hele zittingsperiode; ik zou het pleidooi voor de uitbreiding van de middelen voor expansiesteun dan ook graag iets afgezwakt zien.

Het neutrale karakter van de GIMV als bron van risico-dragend vermogen beantwoordt aan bestaande noden. Het is een voordeel dat de opdracht van de GIMV nu duidelijker is omschreven. De opsplitsing en de autonomie van de andere openbare investeringsmaatschappijen maken de toestand alleszins duidelijker. Het vrij strakke GIMV-beheerscontract legt echter een verplicht jaarlijks aan de aandeelhouders uit te keren dividend op. Hierdoor moet de GIMV zich, nog meer dan voorheen, aan de markt conformeren en daardoor krijgt ze minder armslag voor haar beleidsondersteunend beleid. Met dit laatste bedoel ik dan vooral het sociale beleid in de sector van de sociale woningmaatschappijen zoals Domus Flandria en in de sector van de rusthuizen die nu via Bevek's wordt ondersteund. Als de rendabiliteit van de GIMV aan strakke normen moet beantwoorden, dreigt haar sociaal beleid in het gedrang te komen.

De discussie over het preventieve bedrijfsbeleid moet mijns inziens opnieuw in de bevoegde commissie worden geopend. De jongste jaren is het aantal faillissementen sterk toegenomen. Diverse oorzaken liggen ten grondslag aan dit verschijnsel. Ten eerste worden er veel meer bedrijven opgericht dan voorheen, maar er wordt tevens sneller naar het juridische instrument van het faillissement gegrepen. In het licht hiervan moet de Vlaamse commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid meer nauwkeurige opdrachten krijgen. Gedeeltelijk gebeurde dit al door de bevoegdheid van de commissie uit te breiden tot de

Lisabeth

kleinere ondernemingen. Ik weet wel niet wat daarvan al in de praktijk terecht komt. Het Vesoc besloot destijds alleszins om de kleinere ondernemingen aan het toezicht van de Vlaamse commissie toe te vertrouwen. De commissie zelf is op dit ogenblik wellicht onvoldoende uitgerust voor deze opdracht en de nodige middelen moeten hiervoor dus worden vrijgemaakt.

Mijnheer de voorzitter, ik had graag vernomen van de minister hoe ver het vandaag staat met de KMO-preventiecellen. Deze cellen werden bij wijze van experiment in een bepaalde streek opgericht. Is dit experiment voor uitbreiding vatbaar? De minister zou wel enige klaarheid moeten scheppen over de wijze waarop hij de ondernemingen stimuleert om deel te nemen aan de begeleidingsacties van de Vlaamse commissie.

Hij zou ook kunnen overwegen om bij de steunmaatregelen voor ondernemingen een expliciet verband te leggen met de bereidheid van de betrokken ondernemingen om zich te laten begeleiden. Er moet ook voldoende logistieke ruggesteun worden gegeven aan de Vlaamse commissie en aan de KMO-preventiecellen. Ten derde, hij zou zich via overleg met de federale regering actief moeten inlaten met de faillissementswetgeving om ook de nodige bedrijfsinformatie vrij toegankelijk te maken. Deze informatie zou ter beschikking kunnen worden gesteld van de Vlaamse commissie voor preventief bedrijfsbeleid.

In verband met het regionale economisch beleid kom ik nog even terug op de discussie die gisteren naar aanleiding van de GOM-nota is gevoerd. Ze heeft ook mij tot nu niet overtuigd, zonder te ontkennen dat er zich een aantal problemen kunnen voordoen. Als men de achtergronden kent van de manier waarop deze nota is samengesteld, is het duidelijk dat ze vanuit één hoek komt. Bovendien is de discussie, als men ze doorneemt, weinig consistent.

Er wordt een pleidooi gehouden voor het beschikbaar stellen van meer bedrijfsterreinen. Als ik de eerste tabel uit de beleidsnota van de minister erbij neem, stel ik vast dat er een zekere reserve bestaat. Als werkelijk beschikbare oppervlakte wordt opgegeven: 1411 hectare bouwrijp, 2875 hectare nog uit te rusten en 1374 hectare tijdelijk niet, maar dus wel op termijn haalbaar. In totaal is dus nu, of op termijn 5650 hectare beschikbaar. In deze cijfers zijn de bedrijfsterreinen die door de ondernemingen als reserve worden beschouwd, waarschijnlijk niet begrepen. Die worden als reserve voor eventuele toekomstige uitbreidingen aangekocht, maar zijn nog niet bebouwd. Indien men die erbij telt, dan bestaat een vrij ruime reserve, wat niet belet dat er in bepaalde streken tekorten kunnen voorkomen. Het zou een verkeerde beleidsoptie zijn een optelsom te maken van alle behoeften op lokaal of streekniveau.

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts : De praktijk leert ons dat elke vierkante meter van een nieuw industrieterrein of een nieuwe KMO-zone al verkocht is, nog vóór de wegenwerken af zijn. U beweert dat er een grote buffer bestaat. Gaat het hier om afgewerkte industrieterreinen die direct beschikbaar zijn? En indien ze direct beschikbaar zijn, is het dan niet zo dat de toewijzende overheid de beschikbaarheid in functie stelt van bepaalde doelstellingen, sectoren of gegevens of de terreinen vrijhoudt voor grotere bedrijven?

De heer Carlos Lisabeth : Ik ben ook vragende partij om daar duidelijkheid in te brengen. Ik citeer alleen de cijfers die de minister in zijn beleidsnota geeft: 1411 hectare bouwrijp, 2875 hectare nog uit te rusten, dus nog niet uitgerust, maar op korte termijn mogelijk uit te rusten, en 1374 hectare tijdelijk niet bruikbaar. Niet overal waar er vraag naar is, zal inderdaad direct bouwrijpe oppervlakte aanwezig zijn. Maar terzelfder tijd is het verkeerd zomaar een optelsom te maken van wat op lokaal of streekniveau aan industrieterreinen wordt gevraagd. Het zou goed zijn dat, zoals de minister van Ruimtelijke Ordening gisteren heeft toegezegd, vanuit die hoek een overzicht van de huidige beschikbaarheid en reserves wordt opgemaakt. Ik wens dan ook meer duidelijkheid te krijgen over de reserves bij de ondernemingen, alvorens men beslist om, zoals de GOM vraagt, de komende tien jaar 5.300 hectare extra, of zoals het VEV vraagt, de komende tien tot vijftien jaar 10.000 hectare extra vrij te maken.

Ik denk dat zulks een verkeerde methode zou zijn om tot een goed ruimtelijk en economisch beleid te komen. Er is immers zonder enige twijfel een duidelijke wisselwerking tussen de economische ontwikkeling en de ruimtelijke mogelijkheden. Alles moet gebeuren binnen de gegeven geografische context. We moeten beseffen dat we een klein land zijn -misschien wel groot in aanzien, maar in elk geval klein qua oppervlakte- en met die beperking moeten we rekening houden.

Hierbij wil ik het laten. Graag had ik nog een en ander gezegd over het regionaal economisch beleid, maar ik kreeg daartoe twee weken geleden al de kans in de commissie. De minister kent onze klemtonen dus al.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik heb bijzonder aandachtig naar de rustig gebrachte uiteenzetting van de heer Lisabeth geluisterd. Een algemene bedenking moet me daarbij van het hart. We zitten momenteel in Vlaanderen met ruim 200.000 statistische werklozen. Iedereen weet dat de werkelijkheid nog erger is: eigenlijk zijn er 400.000 werklozen. Dan hoor ik de heer Lisabeth een rustig betoog brengen, helemaal geen virulent betoog. Er is dus blijkbaar wat aan de hand met de linkerzijde, als ze om zo een rampzalige situatie niet meer schreeuwt.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De heer Lisabeth heeft nooit geschreeuwd. (*Glimlachjes*) De inhoud van zijn betoog is nogal duidelijk : hij houdt vast aan de oude remedies. Hij staat zeer terughoudend tegenover het aanbrengen van nieuwe bedrijfsterreinen. De heer Lisabeth en ik zijn van dezelfde streek, hij kent de problemen van de streek dus. Mijn concrete vraag is dan : hoe kan er in die streek meer tewerkstelling komen zonder dat er nieuwe bedrijventerreinen worden aangeboord ? Het is makkelijk om algemene theoretische uiteenzettingen te maken. Zonder nieuwe bedrijfsterreinen zie ik niet in hoe we de tewerkstelling in onze regio kunnen aanzwengelen.

De heer Carlos Lisabeth : Als we ons tot die steek beperken, moeten we vaststellen dat er wel degelijk bedrijfsterreinen aanwezig zijn. Alleen is er een getouwtrek geweest over de bestemming van die terreinen : moesten ze bouwrijp worden gemaakt of moesten ze worden omgevormd tot natuurgebieden ? Aan de E17 liggen tientallen hectaren die nooit een definitieve bestemming kregen. Op het gewestplan zijn ze aanwezig. Er hoeven dus geen gewestplannen te worden gewijzigd, er hoeven geen bijzondere plannen van aanleg te worden opgemaakt, er moet eenvoudig worden beslist of ze bouwrijp worden gemaakt. Veneco zet momenteel stappen om die terreinen op korte termijn bouwrijp te maken en ter beschikking van de gegadigden te stellen.

Tot de heer Vandenbroeke zeg ik dat de linkerkant ten volle beseft dat alles in het werk moet worden gesteld om op middellange termijn de werkloosheid te halveren. En dat kan niet alleen met een economisch beleid. We zullen ook op andere vlakken creatief moeten zijn, in de diensteneconomie en de buurtdiensten bijvoorbeeld. Er zal een cocktail van maatregelen nodig zijn om de tewerkstelling te stimuleren. Ik ga niet akkoord met de heer Vandenbroeke als hij zegt dat er 400.000 werklozen zijn. Ik hanteer nog altijd de definitie van werkloosheid die zegt dat je werkloos bent als je beschikbaar bent voor de arbeidsmarkt. Ik ga evenmin akkoord met de voorspelling die hij deed toen we deze beleidsbrief in de commissie Economie bespraken. Toen zei hij dat, louter ten gevolge van de demografische evolutie, de werkloosheid op termijn wel vanzelf zou wegdeemsteren.

De demografische evolutie zal niet leiden tot een vermindering van het aantal werklozen. Om werkelijk impact te hebben, moeten de maatregelen worden afgestemd op de structuur van de werkloosheid.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een aantal opmerkingen in verband met het bruine boekje. Voor een partij die aan een nieuwe staat werkt, is dit normaal. De oude gewaden zijn afgelegd, maar dit is niet voldoende.

Na generaties van flaminganten, redenaars, romantici, dromers en ook heel wat martelaren, is het verheugend dat er nu, bij het begin van de volgende eeuw, eveneens jonge economen zijn. Zij zullen de droom van een Vlaamse economie in een Vlaams staatsbestel en in een verenigd Europa verwezenlijken. En niet alleen vanuit een romantisch oogpunt, maar ook vanuit de evidentie van de nieuwste economische gegevens, namelijk de economie van de gewesten. Mijnheer de minister, ook u kon tot deze groep behoren, maar u hebt helaas uw kans gemist.

Inmiddels hebben wij in het Verenigd Europa een goede bondgenoot gekregen. De Belgische staat staat er wat bedreefd bij. De flaminganten die in het verleden dachten dat zij op Duitsland konden rekenen, hebben zich enorm vergist. Duitsland is namelijk één van de meest imperialistische staten.

Ook al is er in Europa nu nog wat aarzeling en ook al is er sprake van een enorme invloed van nationalistische staten die veel groter zijn dan België, dan toch is er sprake van een gunstige evolutie.

Mijn generatie dacht dat alles zeer snel zou gaan. In 1951 gingen wij naar Staatsburg met de slogan : L'Europe immédiatement. Toen werden wij verblind door de koude oorlog, maar nu is de situatie volledig anders. Nu zijn het namelijk de economen die de baas zijn en niet meer de politici. Wij menen dat u het verkeerde kamp hebt gekozen. Er is niets dat Europa niet beter kan doen dan België. Het kan voor Vlaanderen werkelijk alles doen wat België nooit kon of wilde doen.

Binnen enkele maanden zal het Vlaams Blok een groot congres houden met als thema : Vlaamse economie en uitgroei van een regionale staat. Een tijdje geleden zei ik dat er naast mijn bed een boek lag van Milton Friedman. Onlangs heb ik een nieuw boek, *The Rise of Regional Economies* van Kenichi Omae, gekocht. Dit boek blijkt voor de Vlaamse economie essentieel te zijn. De Japanse economie speelt in de kaart van Vlaanderen. Dat mogen wij niet onbenut laten.

Een eminent vrouwelijk lid van de Japanse school voor economie, professor Jane Jacobs, heeft eveneens een schitterend boek geschreven. Het wordt tijd dat er meer vrouwelijke economen van wereldniveau komen, dit zou de sfeer vriendelijker maken.

Professor Jane Jacobs heeft een schitterend boek geschreven, getiteld *The Cities and The Wealth of Nations*. Want in feite zijn het steden die rijkdom brengen, al zitten we er hier gedeprimeerd bij na het aanhoren, de laatste dagen, van al die verhalen over gevaarlijke wijken.

De invasie van de vreemde volksstammen – ik citeer hier Giscard d'Estaing – schept inderdaad problemen in de steden. Maar steden als Brugge, Gent en Antwerpen zijn, in Vlaanderen, uiteindelijk echte dragers van de vrijheid.

Verrijken

De eerste steden, in Vlaanderen en Noord-Italië, kortwiekten immers de adel en schepten een sfeer van vrijheid, ontsnappend aan het cordon sanitaire van de adel en de toenmalige landbouwwijken.

Het erkennen van de regionale economie is voor Vlaanderen zeer belangrijk. Wat zijn we uiteindelijk ? Wat is de essentie van een Vlaams economisch denken ? Hiermee neem ik even afstand van het bruine boekje. We zijn steeds een haveneconomie geweest en zullen dat altijd zijn. Daarom zijn we, vroeger dan de andere Europese steden, ontstaan als economisch geheel.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer Verrijken, ik ben geboeid door uw toespraak alsook door het feit dat u een fervent lezer van Milton Friedman bent. Bij mij ligt dat boek zelf niet op mijn nachtkastje, maar onder mijn hoofdkussen. Dat bevat inderdaad een hoofdstuk over gewesteconomieën, maar eveneens een hoofdstuk over de migratiestromen en het nut van migratie voor onze economie. Hierin zet Friedman zich duidelijk af tegen principes zoals deze die door uw partij worden verkondigd. Met name zet hij zich af tegen de stelling dat de schuld voor de werkloosheid ondermeer ligt bij de verschuiving van volkeren. Wat antwoordt u op deze belangrijke stellingname van de auteur ?

De heer Emiel Verrijken : Tijdens de eerste economische bloei, deze van de Renaissance, is Vlaanderen inderdaad groot geworden door de wisselwerking met immigranten, Italiaanse en Duitse bankiers.

Wat is nu het probleem ? Op een bepaald ogenblik was de migratie naar België door haar massaal karakter niet meer vol te houden en heeft men een immigratiestop ingevoerd. 1972 is wat dat betreft een interessant jaar. In dat jaar heeft men massaal Berbers ingevoerd, met alle respect voor dat zeer primitieve en interessante volk. In dat jaar waren er ook Grieken die wilden vluchten voor het kolonelsregime. In datzelfde jaar werden de Griekse Cyprioten op de meest beestachtige wijze vervolgd door de invallende Turken. In Zuid-Italië heerste een werkloosheid van 25 percent, net als in Spanje. In Portugal was de werkloosheid nog groter.

Het mag dan wellicht Europees racisme heten, maar toen men in de groeiende Europese Unie die menselijke reserve had, die Europa tot de beschavende kracht van de wereld heeft gemaakt; toen er vijf Zuideuropese volkeren aan onze deur stonden te kloppen heeft men een massamigratie van totaal onaanpasbare niet-Europese, niet tot het Avondland behorende gastarbeiders uit een van de achterlijkste landen van de wereld op gang gebracht. Van die Zuid-Europese volkeren waren er minstens drie gekend als perfecte helpers van de Belgische economie. Dit

geldt zeker voor de Grieken, de Italianen en de Spanjaarden. Volgens ons was dat een politieke zet van het Belgische regime teneinde Vlaanderen in zekere zin te destabiliseren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer Verrijken, ik ben zeer benieuwd wat de besluiten van het economische congres van uw partij zullen zijn. Ik weet niet of de mevrouw Colen het zal voorzitten.

De heer Emiel Verrijken : U begrijpt wel dat die een ereplaats krijgt.

De heer André Denys : Ik zal de besluiten van uw economisch congres toetsen aan wat Milton Friedman zegt over het nut van de verschuiving van volkeren in verband met de economie en de welvaart.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Denys, Milton Friedman kan bijzonder interessante dingen hebben gezegd over die verschuiving van de volkeren. Het is echter niet omdat men een werk citeert dat men daarom alles van de eerste tot de laatste letter als een bijbel moet hanteren. Het is niet omdat Milton Friedman zegt dat de integratie economisch gezien wel voordelen kan hebben, dat dit daarom bij ons ook het geval is.

Het probleem is dat velen de culturele verschillen tussen de volkeren onderschatten of negeren, al vormen die nochtans een onderliggende stroom. Dat is ook wat de heer Verrijken zegt : in het migratiebeleid heeft men de mens louter als economische produktiefactor gezien. Men heeft in een ander land de stekker uitgetrokken, men heeft die hier in de fabrieken opnieuw ingeplugd en men veronderstelde dat dit wel tot produktie zou leiden. Verder was er geen enkel probleem. Er werd geen rekening gehouden met de cultuurhistorische context waaruit die mensen komen, en dat is de grote fout van het migratiebeleid geweest.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, iedereen heeft in dit parlement het recht te zeggen wat hij of zij wil, maar ik wil formeel protesteren tegen de racistische uitspraken die we hier vanmorgen opgedist krijgen.

De heer Emiel Verrijken : Ik heb enkel op zeer gematigde wijze beweerd dat toen Zuid-Europa in economische en politieke moeilijkheden zat in de jaren '70 en er Grieken, Cyprioten, Spanjaarden en Portugezen hiernaartoe kwamen, een en ander consequenties voor de Europese beschaving had. Een beschaving die al tweeduizend jaar oud is. Dat is de traditie van Europa.

De heer Dirk Van Mechelen : Het gaat er me om dat u zegt dat we mensen van achterlijke volkeren naar hier

Van Mechelen

hebben gebracht, en ik zal laten onderzoeken of ik dit soort van uitspraken uit het verslag kan laten schrappen. Ik zal hiervoor een brief aan de voorzitter richten.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer Van Mechelen, u moet beter luisteren.

De heer Dirk Van Mechelen : Ik heb goed geluisterd !

De heer Emiel Verrijken : Indien u goed had geluisterd, dan zou u gehoord hebben dat mijn woorden zeer gematigd waren.

De heer Dirk Van Mechelen : Die racistische taal betaamt niet in een Vlaams Parlement ! (*Applaus*)

De heer Emiel Verrijken : Op een vraag van de heer Denys heb ik enkel geantwoord dat op één van de hoogtepunten van de immigratie men had kunnen denken aan het smeden van een Europees geheel op het gebied van werkgelegenheid. Dat is volgens mij een economisch gegeven waarmee iedereen moet kunnen leven.

Een haven economie zoals de onze zal in de volgende eeuw helemaal anders zijn dan in de negentiende of twintigste eeuw. Waarom zijn we in Vlaanderen relatief rijk geworden ? Na de oorlog was de haven van Antwerpen nog intact, maar er was geen industrie – behalve dan enkele assemblagefabrieken van Amerikaanse auto's.

De roeping van de Vlaamse economie werd ingevuld door het feit dat de haven van Antwerpen iets vroeger beschikbaar was dan die van Rotterdam door de nasleep van de oorlog. In het begin van de jaren '50 was Amerika de alleenheerser op het vlak van economie, en de haven van Antwerpen was voor Amerika de logische voortzetting van Houston, het grootste scheikundige centrum van de wereld.

In die richting is men dan doorgegaan, en de havens zijn belangrijker geworden. Dat is de vloek van de Waalse economie, want Wallonië ligt ver van alles vandaan, en de Waalse staalnijverheid heeft nu ook met problemen te kampen. Zelfs in de grootste periode van bloei van de Belgische economie, heeft de Vlaamse economie, hoe miserabel ook, rug aan rug gestaan met de Waalse economie. Onze economie was inderdaad een economie van de zee, en Wallonië had nu eenmaal een heel andere roeping.

Wanneer Milton Friedman zegt dat die migratie nodig is, spreekt hij vanuit het Amerikaanse oogpunt. De Verenigde Staten bewijzen dat precies de Europese immigratie ervoor heeft gezorgd dat de grootste economie ter wereld is ontstaan.

Uit de nieuwe economische school komt het belangrijke gegeven van : The Rise of Regional Economies. In het boek – The End of the Nation State – staat ondermeer het

volgende : What matters most, is that each region state possesses in one or another combination, the essential ingredients for a succesful participation in the global economy. Einde citaat.

Een economisch gewest, zoals Vlaanderen, moet dus beschikken over de noodzakelijke ingrediënten om op een succesvolle manier te kunnen deelnemen aan de wereld-economie.

Vlaanderen is gebouwd op havens. Na een lange bedevaart van twee eeuwen, zijn we in een gelukkig tijdperk aanbeland. De heer Huts, federaal volksvertegenwoordiger, heeft het vaak over de JIT-economie (Just In Time-economie). Dat betekent dat een economie het best rond een haven wordt opgebouwd. De haven is namelijk het element bij uitstek voor de toepassing van het JIT-principe. Het stockeren van goederen gebeurt nu bij de transporteur en niet meer bij de fabrikant. We beschikken in Vlaanderen over maar liefst drie havens die allemaal de mogelijkheid hebben tot specialisering en tot de uitbouw van een industrieel weefsel. De IJzeren Rijn is in dit verband niet alleen een transportmiddel, maar ook een investeringsmogelijkheid voor het hinterland. Ik spreek hier over het nieuwe industriële hinterland. Het hele gebied van de Kempen gaat op die manier deel uitmaken van de haven economie.

De Belgische Staat is nog nooit zo centralistisch geweest als vandaag op economisch en vooral op financieel gebied. Organisaties die in de negentiende eeuw zijn ontstaan zoals het Gemeentekrediet, de ASLK, en de NMKN na de crisis van '30 zijn perfecte instrumenten om het spaarvermogen van het Vlaamse volk te centraliseren in de Belgische Staat. Ze zijn de opvolgers van de voormalige Algemene Maatschappij tot Ontwikkeling van de Volkswijlt, de eerste kapitaalmaatschappij van de nieuwe tijden.

Eerder hadden de Nederlanders, samen met de Antwerpenaren en de Gentenaren, de eerste kapitaalmaatschappij ter wereld gesticht, met name de Oost-Indische Compagnie. De Generale maakt deel uit van een vrij uniek arsenaal van vier à vijf staatsbanken. Het zijn precies deze banken die het vermogen uit Vlaanderen wegzuigen.

De Vlamingen zijn de grootste spaarders ter wereld. Ondanks dit feit hebben we geen enkele grote bank. Wanneer men het spaarvermogen van het Vlaamse volk, dat thans wordt belegd in on-Vlaamse, nutteloze en oneconomische zaken, zoals het Gemeentekrediet en de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, zou coaguleren, zou een bank ontstaan die kan worden vergeleken met de ING. De ING heeft de enige staatsbank van Nederland opgeslorpt. Wanneer de economie van Nederland met die van Vlaanderen wordt vergeleken, moet derhalve worden vermeld dat Nederland geen enkele staatsbank meer heeft. De Postbank werd opgeslorpt door de ING, die nu de wereld

Verrijken

rondreist als derde bank van Nederland. Nochtans heeft Nederland slechts 14 miljoen inwoners, terwijl Vlaanderen er toch ook 6 miljoen telt.

Ik heb drie vreugdevolle boodschappen voor het Vlaamse volk. Onze economie is gebaseerd op de havens. We staan klaar voor de 21ste eeuw op voorwaarde dat we daar vrij in kunnen investeren. Deze aangelegenheid moet worden geregeld door de Vlaamse politici. Voorts moeten we over voldoende spaarmiddelen beschikken. We hebben lang gespaard, maar hebben niets. Terecht staat in het bruine boekje van de minister dat de grootste economische macht uitgaat van de eenvoudige man. Zijn spaarkracht is zo belangrijk dat de banken zich op dit ogenblik meer interesseren in de investeringen van de kleine spaarders dan in beleggingen. Wie een miljoen spaart, wordt al ontvangen op vasttapijt en krijgt koffie in het kantoor van de directeur. De kleine spaarders zijn in staat enorme financiële middelen te vergaren om te investeren in de Vlaamse economie. Dit alles is niet moeilijk. Het wordt pas moeilijk wanneer de balansen verkeerd zijn. Dan ontstaat een schandaal. In de economie is alles zo duidelijk als in het recht, ten minste als het recht moreel wordt gebruikt.

Mijnheer de minister, ik kan uw hele boek niet commentariëren want – zonder hovaardigheid – wij zweven op een ander niveau, omdat we de economische samenhang van een nieuwe Vlaamse staat uitdenken. Ik wil het echter wel hebben over de GIMV, waarop u zo fier bent als een pauw. Ik geef toe dat 14 miljard frank niet niets is. Omdat het een staatsinstelling is, zijn er echter misbruiken in het spel. In de eerste plaats zit de GIMV vol politici, die op een onwaarschijnlijke wijze zijn verdeeld. Enerzijds ontmoet men er een oude jonker, die eigenlijk bij de parti catholique hoort, en anderzijds is er een linkse socialist. Een privébank zou met een dergelijk beleid na drie maanden failliet zijn. Ik heb de toorn opgewekt van de heer Voorhamme, de voorzitter van de commissie van Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden. Toen de GIMV op bezoek kwam en triomfantelijk zijn resultaten wou medelen, vroeg ik tot hoeveel nieuwe arbeidsplaatsen in Vlaanderen de investeringen in de Verenigde Staten – met ons belastinggeld – hadden geleid. Het antwoord is geen enkele. De vertegenwoordigers van de GIMV kunnen geen telefoon verdragen en moeten daarom in luxevliegtuigen naar de Verenigde Staten reizen om een vergadering bij te wonen van de vennootschappen waarvan ze enkele aandelen hebben gekocht. Het gaat om twee soorten vennootschappen. Ofwel zijn het kleine vennootschappen, die onmogelijk naar Europa, laat staan naar Vlaanderen kunnen komen. Ofwel zijn het reuzen.

Als u met Vlaams belastinggeld aandelen koopt van zo'n reus zal dat hier nooit de werkgelegenheid doen stijgen.

En dat is toch de bedoeling van de GIMV. We stellen voor dat het GIMV een moratorium opgelegd krijgt voor een aantal jaren voor buitenlandse investeringen. De GIMV dient om in Vlaanderen werkgelegenheid te scheppen. Als hier een huis in brand staat, moet men niet kijken hoe men dat in Arizona aanpakt. Men moet hier blussen. De GIMV heeft nu zelfs Vlaams belastinggeld geïnvesteerd in Kazakstan. Als de Kazakken hier komen investeren, zijn we allebei gelukkig. Dit wordt karikaturaal.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Verrijken, ik heb toevallig het verslag meegebracht van de GIMV. De GIMV kreeg een fonds toevertrouwd van de Europese Investeringsbank. Die is gespecialiseerd in het ondersteunen van de Oosteuropese markteconomie. De GIMV werd verkozen boven 70 andere internationale organisaties. Op die manier kunnen Vlaamse en Belgische bedrijven een opdracht vervullen in Kazakstan : het begeleiden van de privatisering van KMO's met overheidskapitaal. Tegelijk gaat de poort in dat land en heel Oost-Europa open voor Vlaamse bedrijven.

De heer Emiel Verrijken : Kazakstan ligt wel eerder in Oost-Azië, maar dat is niet erg.

Minister Eric Van Rompuy : Het kan interessant zijn via de GIMV mee de privatisering van de economie te begeleiden en in het zog daarvan nieuwe markten te ontwikkelen. Wat is daar verkeerd aan ?

De heer Emiel Verrijken : Kazakstan is het schoolvoorbeeld van een Oostaziatisch land waar de communistische bazen de economie in handen hebben genomen. Kazakstan is bovendien het schoolvoorbeeld van de Sovjet-economie. Die verkoos in elk Aziatisch land een deeleconomie op te richten. Er werd in de Sovjet-Unie om politieke redenen nooit een afgewerkt produkt gemaakt. De economie was zeer versnipperd. Het is dan ook absurd te dromen van de privatisering van de Kazakstaanse industrie. Dat is zelfs ondenkbaar. Dat is een typische denkfout voor een staatsbedrijf.

Minister Eric Van Rompuy : U spreekt nu werkelijk over iets wat u niet kent. Ik heb de dossiers bij. Het gaat om het Europees Investeringsfonds van 30 miljoen ecu. De GIMV gaat voor 3 miljoen ecu (12 miljoen frank) participeren. De bedoeling is de privatisering van een aantal KMO's te helpen realiseren. De argumentatie daarbij is dat Vlaamse ondernemingen de kans krijgen aan export te doen. De internationale operaties van de GIMV, ook in Amerika, lopen samen met bedrijven die joint ventures hebben met Vlaamse bedrijven.

De heer Emiel Verrijken : Geef eens een voorbeeld.

Minister Eric Van Rompuy : Van Wijsberghe, die de installaties plaatst van al onze Vlaamse slachthuizen. Een bedrijf met vergevorderde technologie en hoge normen

Van Rompuy

qua hygiëne, waar enorm veel vraag naar bestaat, werkt samen met een heleboel Amerikaanse bedrijven. We zorgen mee voor het kapitaal voor de uitbreiding van zo'n Vlaamse bedrijven in Amerika. Dat is toch de taak van de GIMV. De bedrijven vragen ook zelf om die steun omdat privé-beleggingsmaatschappijen en Vlaamse investeringsmaatschappijen die niet geven.

Dat is volledig marktconform. Er wordt bedrijfskapitaal geleverd aan een middelgrote onderneming met een driehonderdtal werknemers, die de sprong wil wagen naar de internationale markt.

U hield hier een mooi, filosofisch betoog. Naast enkele racistische opmerkingen, waren er een aantal goede ideeën bij. Hier spreekt u echter over een concreet dossier en u slaat de bal volledig mis.

De voorzitter : Wil u uw betoog afronden, mijnheer Verrijken ?

De heer Emiel Verrijken : Graag, als ik de kans krijg.

Ik kan nog verder gaan over uw Amerikaanse problemen. De GIMV is aandeelhouder van een tiental grote Amerikaanse vennootschappen. Dit leidde echter niet tot Vlaamse werkgelegenheid. Noemt u eens één Vlaams bedrijf dat werkgelegenheid creëert door het aandeelhouderschap van de GIMV in Amerikaanse reuzebedrijven !

Minister Eric Van Rompuy : Ronny Claeys Aluminium.

De heer Emiel Verrijken : Omdat de GIMV daar tien aandelen van heeft ?

Minister Eric Van Rompuy : De GIMV is vennoot met groeikapitaal. Ik citeer de GIMV : de groei van een aantal Vlaamse ondernemingen wordt bevorderd door het medefinancieren van hun internationale expansieplannen en het stabiliseren van hun aandeelhouderschap, einde citaat. Deze bedrijven hebben een gebrek aan neutraal risicokapitaal om door te groeien. De GIMV levert dat kapitaal. De GIMV – in tegenstelling tot banken en investeringsmaatschappijen – heeft niet de ambitie in het dagelijks beheer te stappen. Er zijn inderdaad een elftal dossiers. Deze Vlaamse ondernemingen waren vragende partij.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : U bent blijkbaar goed voorbereid, mijnheer de minister.

Minister Eric Van Rompuy : Dit is de nota die de GIMV in het Vlaams parlement heeft toegelicht. Ik heb niets voorbereid.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik schrok vandaag van een artikel in het weekblad Trends. De heer De Wijngaert, de GIMV-verantwoordelijke voor het Kazakstanfonds, zegt daar duidelijk dat de GIMV al jaren speurt naar investeringsprojecten in Azië. Naast het Europees Fonds voor Wederopbouw is er ook al een fonds voor Azië. Ik wijs niet af dat de GIMV ook via het buitenland projecten in Vlaanderen probeert te steunen. Ik heb echter de indruk dat Vlaanderen meer en meer als voorwendsel wordt gebruikt voor investeringen in het buitenland. Ik vraag me af of dit wel tot de opdracht van de GIMV behoort.

De heer Emiel Verrijken : Wij doen hier toch, wanneer we op basis van uw tekst spreken, een onderzoek naar het bevorderen van de werkgelegenheid in Vlaanderen. Ik kan ook spreken over internationale financiële bindingen. Dat zijn die hoogvliegers van de GIMV, die het debat zo proberen te verheffen. Het gaat echter over een staatsonderneming – GIMV – die dient om de werkgelegenheid in Vlaanderen te bevorderen. Waar staan de fabrieken ? Waar zijn de werknemers ? Mijnheer de minister, ik heb tijdens uw afwezigheid deze vragen gesteld. De GIMV heeft toen geantwoord dat ik een schriftelijk antwoord zou krijgen, maar tot op vandaag heb ik nog steeds geen antwoord ontvangen.

Ik zal nu afronden. Het meest vervlaamsende element van de komende eeuw zal waarschijnlijk wel de Euro zijn. Even terzijde wil ik toch opmerken dat dit een totaal mislukte naam is. Dit kan toch niet in een continent waar de drachme de eerste munt was en waar later de rijksdaalder voor de naam dollar heeft gezorgd. Mijnheer de minister, als ik de naam Euro hoor, denk ik aan een merk van chocoladekoekjes. De Euro zal ons hoe dan ook van Belgische problemen bevrijden. Zelfs de machtige Belgische staat gaat daar immers op de knieën. Zelfs met die miljarden schuld, zelfs rekening houdend met het feit dat België Vlaanderen economisch en financieel heeft leeggezogen, zal de Belgische frank iets onbenulligs worden. De frank zal dus verdwijnen, en wij Vlamingen zullen in de Euro onze draai vinden.

De soevereiniteit die het Vlaams Blok vraagt, gaan we echter voor een groot deel weer weggeven. De Europese Unie zal driekwart van de zogenaamde soevereine rechten van alle staten op zich nemen.

Mijnheer de minister, wat we wél gaan houden, is het recht op fiscaliteit. In dit verband wil ik het volgende zeggen. De Vlaamse staat hoeft al dat geld niet. Wij beschikken over cijfers die aantonen dat we al dat Belgische belastinggeld niet nodig hebben.

De voorzitter : Mijnheer Verrijken, mag ik vragen om af te ronden ?

De heer Emiel Verrijken : Ik zal dat onmiddellijk doen, mijnheer de voorzitter. Wanneer we soeverein zijn, kunnen we zelfs Luxemburg overtreffen. Wat die 300.000

Verrijken

Luxemburgers kunnen, kunnen wij ook in alle wettigheid. De bancaire traditie van Vlaanderen gaat terug tot de middeleeuwen. Vlaanderen heeft dus wel een rijkere traditie dan Luxemburg.

Het Vlaams Blok heeft dit alles reeds grondig bestudeerd. Wij zijn bezig met het uitdenken van een staat Vlaanderen, die perfect als een gewest in Europa past, en die uiteindelijk – na 180 jaar – de Belgische systematiek niet meer nodig heeft. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, uit de woorden van de heer Verrijken onthoud ik natuurlijk vooral zijn warme oproep om in Vlaanderen zelf te beschikken over de investeringen in functie van onze havenconomie. Ik heb hem geen nadere details horen vermelden over de verdeling van die investeringen over de diverse havens. Ik neem aan dat men hier – zonder de naam te noemen – toch één keer aan Zeebrugge heeft gedacht, en men dit dus niet, zoals gewoonlijk, enkel uit de invalshoek van de Antwerpse haven bekijkt.

Mijnheer de minister, het is u misschien opgevallen dat uw beleidsbrief zeker de nodige aandacht heeft gekregen van een aantal collega's. De titel van uw beleidsbrief wordt door verschillende collega's op verschillende manieren geïnterpreteerd. Mijn fractie is in ieder geval verheugd over de manier waarop u deze beleidsbrief hebt aangekondigd en ook over de manier waarop u deze beleidsbrief voorstelt : Vlaanderen als ondernemend land.

Ik denk dat het precies die benadering is die we nodig hebben om uit het doemdenken van de recente maanden te komen. Ik wil hiervan natuurlijk de media niet alle schuld geven, maar ik stel toch met spijt vast dat negatieve berichtgeving omtrent een aantal aan de gang zijnde economische evoluties blijkbaar veel meer aanslaat dan positieve berichtgeving. Op deze manier wordt het doemdenken over de economische toestand natuurlijk alleen maar aangewakkerd, hetgeen uiteindelijk leidt tot negatieve beeldvorming bij de ondernemer zelf. Dit is natuurlijk het laatste wat we willen. Dit alles is natuurlijk niet van aard om het vertrouwen van de consument aan de ene kant, en het vertrouwen van de investeerder aan de andere kant, te herstellen en te laten toenemen. Het is nochtans dit verdwenen vertrouwen, dat de economie in Vlaanderen parten speelt.

Collega's, ik denk dat alléén de schuld geven aan het gebrek aan vertrouwen, toch een iets te eenvoudige voorstelling van zaken is. Het is onze overtuiging dat er duidelijk wat schort aan een goede en doelmatige opvang van nieuwe investeringskandidaten in Vlaanderen.

Mag ik verwijzen naar de concrete situatie in Noord-Frankrijk, beter omschreven als Zuid-Vlaanderen. Daar pakt men het probleem compleet anders aan. Daar krijgt de kandidaat-investeerder voor zijn project één ambtenaar toegewezen die zijn dossier begeleidt en hem volgt van het begin tot het einde. Een goede dienstverlening is ontzettend belangrijk. Ik ga ervan uit dat ook de Vlaamse regering zich hiervan bewust is.

In dezelfde context gaf de regering halverwege vorig jaar de GOM's de opdracht om de uitbouw van een ombudsdienst voor stedenbouwkundige en milieuproblemen uit te werken. Toen we deze beleidsbrief in december van vorig jaar in de commissie bespraken, heb ik gevraagd naar de stand van zaken. De minister antwoordde toen dat de initiatieven pas waren opgestart en dat het nog te vroeg was voor een evaluatie. Ik heb gezegd dat ik dat begrijp. Nu, een half jaar later, meen ik die vraag opnieuw te mogen stellen. In welke mate functioneren de initiatieven ? De waslijst met opmerkingen, klachten en verzoeken van de GOM's toont aan dat dit alles niet veel goeds voorspelt.

Volgens de beleidsbrief moet het ondernemingsklimaat erop gericht zijn het ondernemen aan te moedigen. Ze stelt terecht vast dat de Vlaamse regering helaas niet over alle hefboomen beschikt om het ondernemingsklimaat zelf te kunnen beïnvloeden. Daarom wil de minister streven naar een samenwerking met de federale overheid. De minister noemt zichzelf een pleitbezorger bij de federale regering voor meer concurrerende loonkosten en een beter uitgewerkte fiscaliteit. Ik denk dat het goed zou zijn dat de minister deze bladzijde in zijn beleidsbrief nog eens goed zou nalezen. Ik denk dat hij dan in de commissie – zoals afgelopen week – iets voorzichtiger zou zijn bij de lancering van bepaalde slogans. Ik hoorde hem daar beweren dat als hij bij de ondernemers op bezoek gaat hij geen klachten hoort over loonkosten en fiscaliteit, maar over een gebrek aan bedrijfsterreinen. Ik wil het debat van gisteren niet opnieuw houden. We moeten echter de zaken nog eens goed op een rij zetten.

De beleidsbrief pleit voor de ontwikkeling van risicokapitaal en eigen beslissingscentra. Het is juist dat wij nood hebben aan goede institutionele beleggers en aan een goede beurs. Daar mankeert het juist aan. Waarschijnlijk kan de Europese Monetaire Unie ons straks een handje helpen. Men kan zich echter afvragen of Brussel als beurs dan nog wel zou kunnen overleven ?

De Vlaamse regering moet erop aandringen bij de federale regering om de transparantie van ons beurswezen te bevorderen. Op die manier worden we aantrekkelijk voor echte neutrale financiers. De rol van de GIMV lijkt ons een soort oplossing van de tweede keuze. Zij brengen neutraal risicodragend kapitaal aan. Is dat wel zo ? Wat is de rol van de Participatieraad Vlaanderen ? In welke bedrijven in moeilijkheden zou het Vlaams Gewest dan par-

Bogaert

ticipaties nemen ? Daarover heb ik in de beleidsbrief geen concrete aanwijzingen gevonden.

In de rubriek vorming binnen de ondernemingen, pleit de beleidsbrief voor subsidies aan werkgevers van moeilijk te plaatsen personen. Ik vraag me af of dit ook geen oplossing van de tweede keuze is ? Zou men zich niet eerder moeten afvragen waarom deze mensen moeilijk te plaatsen personen zijn ? Moet de Vlaamse regering niet veel stoutmoediger optreden om ervoor te zorgen dat deze mensen het predikaat moeilijk te plaatsen werkloze zouden verliezen. De oplossing – ik denk dat de minister het op dit vlak met ons eens is – ligt volgens ons in het effectief en efficiënt ingrijpen in de fiscaliteit. De redenering van de minister loopt gedeeltelijk in dezelfde richting. Wij verzetten ons met klem tegen elke negatieve houding. De minister geeft ons waarschijnlijk gelijk.

Een nieuwe school denkers over het economisch beleid stelt dat de strategische concurrentiepositie van een land afhangt van de aanwezigheid van dichte economische samenwerkingsverbanden. In mooi Nederlands spreekt men van clusters.

De geleidelijke creatie van een eengemaakte Europese markt heeft aanleiding gegeven tot het ontstaan van een oneindige diversiteit. De verschillen tussen grote steden zoals Parijs en Frankfurt, en de rest van de Europese economie, nemen toe. Terzelfdertijd valt toch wel op dat, wat sommige industrieën betreft, een Europa van gespecialiseerde regio's en steden is ontstaan. Een Verenigde Staten van Europa zal dus waarschijnlijk diverser zijn dan ooit.

Clusters van gespecialiseerde ondernemingen zijn eigenlijk niets nieuw. Lang voor de eengemaakte markt waren er reeds Europese ondernemingen die kleding vervaardigden in de omgeving van Prato (Italië) of die chemicaliën maakten aan de Rijn. Toen reeds werden financiële diensten verschaft in de City of Londen en werd er mode ontwikkeld in Parijs en Milaan.

De industriële geografie in Europa wijzigt zich. Dit is thans geen academisch curiosum meer. Verschillende economen hebben geargumenteed dat zo'n netwerken de uiteindelijke bron vormen van concurrentiële voordelen voor een bepaald land. Het is uiterst moeilijk voor een mededinger van elders om eigenhandig de combinatie van vaardigheden en incentives die in zo'n cluster vervat zitten, na te bootsen. Zich nestelen in een omgeving waar vele onderaannemers aanwezig zijn, en waar een reservoir van goed gevormde arbeid aanwezig is, kan een onderneming vaak heel wat geld uitsparen. Maar het belangrijkste voordeel dat aan deze clusters verbonden is, zijn de informele ideeën die kunnen vergaard worden. Het zijn de ideeën die kunnen worden uitgewisseld. Het gaat om de rivaliteit tussen belendende ondernemingen die

werknemers ertoe aanzetten om het beste van zichzelf te geven.

De voorwaarde daarvoor is evenwel dat het clusterbeleid als dusdanig op een efficiënte en volwassen wijze moet worden gevoerd en niet op een betuttelende wijze. En er mag zeker geen sprake zijn van zogenaamde vriendenclusters.

Mijnheer de minister, ik zou nog even iets willen zeggen over twee elementen die u in uw beleidsbrief behandelt. Het eerste element betreft de zogenaamde Plato-projecten; het tweede betreft de binnenvaart.

Een Plato-project is een economisch samenwerkingsverband waarbij grote ondernemingen het peterschap aanvaarden over KMO's. In de beleidsbrief wordt gesteld dat de evaluatie van deze projecten positief is. De deelnemende bedrijfsleiders zouden meer aandacht schenken aan strategisch denken. En ze zouden vlugger geneigd zijn zich te laten bijstaan door externe adviseurs. Maar is dit wel zo ?

Het onderzoek van het handelsinformatiebureau Graydon, waaruit u vanmorgen zelf hebt geciteerd, heeft betrekking op 400 faillissementen. Uit dat onderzoek blijkt eerder het tegendeel van de door u geponeerde stelling. Twee derde van deze faillissementen was volgens de onderzoekers te vermijden. Wanbeheer – ik ben echter bereid om dat woord, dat voor verwarring zorgt, te schrappen – en onprofessioneel management worden genoemd als de voornaamste oorzaken. U spreekt van 40 percent. Dat is een afronding naar boven. In elk geval betreft het ruim een derde van het totale aantal. Ik denk dus dat de ingrepen die momenteel via die Plato-projecten gebeuren, helemaal niet voldoende belangrijke effecten opleveren om deze trend om te buigen. Dat is zeker op korte termijn zo. Ik ben ervan overtuigd dat de inspanningen ter zake moeten toenemen.

Trouwens, de beleidsbrief stelt een soort van kaderregeling voor, die de verheidssteun aan die Plato-projecten zou regelen. Mijn vraag aan de minister is dan ook of hij nu al enig idee heeft omtrent de timing ter zake.

Bij een ander aandachtspunt lezen we iets over de binnenvaart. De minister noemt dat terecht een alternatief vervoer met mogelijkheden. Twee bladzijden van de beleidsbrief zijn daaraan besteed. Anderhalve bladzijde gaan over het Sloopfonds en over sloopuitkeringen. Dat is dan toch een negatieve benadering van het fenomeen.

Iets positiever is de verwijzing naar de Europese Commissie van mei 1995 over een gemeenschappelijk beleid inzake de ordening van de markt voor de binnenvaart en begeleidende maatregelen. Het gaat hier meer in het bijzonder over de geleidelijke liberalisering en bevordering van de binnenvaart. Dit heeft onder andere de hiernavermelde gunstige effecten : verbetering van het milieu, een gro-

Bogaert

tere veiligheid en een betere allocatie van de energiebronnen. Bovendien biedt het een alternatief voor het wegtransport.

Welnu, waar volgens mij de beleidsbrief voor wat betreft de binnenvaart mee had moeten beginnen, daar eindigt hij mee. Namelijk met de eenvoudige zin : Wil de Vlaamse binnenvaart op een sociaal-economisch verantwoorde manier overleven, dan dringen maatregelen zich op. Dit is juist. Ik had wel graag iets concreters gelezen.

Ik ga proberen iets concreter te zijn. De belangrijkste maatregelen die zich ter zake buiten de marktliberalisering opdringen, situeren zich vooral op het gebied van de infrastructuur. Ik ben me er van bewust dat dit echter niet uw bevoegdheid is.

De bestaande vaarwegen die de verbinding vormen van de enige Vlaamse haven aan de Noordzee met het Europese hinterland, zijn voor de normale ontwikkeling van binnenvaarttrafiek enorm belemmerend. Ze kunnen ronduit als ouderwets bestempeld worden.

In afwachting van een volwaardig alternatief, dient de huidige waterwegverbinding Gent-Brugge-Zeebrugge optimaal aangepast te worden. Op die manier kunnen we de op dit ogenblik bestaande trafiek behouden en kunnen we bewijzen dat de binnenvaart als vervoermodus wel degelijk over een potentiële kracht beschikt.

Een aantal korte-termijnmaatregelen moeten dringend worden genomen. We denken concreet aan de verbreding van de vaarweg, zodat binnenvaartschepen van 1.350 ton gemakkelijk kunnen kruisen, de verdieping van de vaarweg tot een minimale diepgang van 2,5 meter, het vervangen van hinderlijke bruggen en het uitrusten van de bestaande kunstwerken met moderne communicatieapparatuur zoals fax en marifoon.

Politieke onwil is ook hier de oorzaak van voortdurend uitstellen van de nodige maatregelen. De ene minister noemt de binnenvaart een alternatief vervoer met mogelijkheden, terwijl terzelfder tijd een andere Vlaamse minister de vereiste maatregelen ofwel niet neemt ofwel compleet fout neemt. Ik geef nog een voorbeeld om dat laatste te staven. In perioden van meer dan normaal watervervoer wordt de binnenscheepvaart onmiddellijk gestremd. Daarom is men recent overgegaan tot de bouw van een keersluis in Beveren.

De aanbesteding was nauwelijks uitgeschreven of de Vlaamse commissie besliste om in plaats van een sas met twee deuren een sas met één deur te bouwen, waardoor de binnenscheepvaart bij hoge waterstanden gewoon onmogelijk wordt en voor dagen of zelfs weken geblokkeerd blijft. Begrijp wie begrijpen kan.

Mijnheer de minister, ik zal uw bevoegde collega met deze situatie confronteren en ik hoop dat u me op dat ogenblik zal willen steunen.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer Bogaert, met betrekking tot het netwerk van infrastructuur voor de binnenscheepvaart, heb ik toch nog een bedenking.

Ik vraag me af of onze Vlaamse havens zich niet moeten interesseren voor de uitbouw van overslagstructuren op de binnenvaartnetten. De heer Verrijken heeft terecht beklemtoond dat de aanvoer onze grote troef is. De aanvoer en transit zullen steeds een element van economische expansie voor Vlaanderen blijven. Dat neemt echter niet weg dat de Vlaamse havens en de bedrijven die er zijn gevestigd, zich niet mogen beperken tot het in en uit aan zee, maar zich ook moeten toeleggen op overslag op het binnenvaartnet.

De uitspraak over de 700 kilometer aan ongebruikte kaaien in Vlaanderen heeft me verrast. Ze wijst erop dat het concept watergebonden bedrijven wellicht van meet af aan verkeerd is geïnterpreteerd. Net als de luchtvaartgebonden bedrijven vormen de watergebonden bedrijven immers een zeer smal economisch segment. De havenbedrijven kunnen misschien beter de uitbouw van complementaire havenstructuren voor de binnenvaart in hun strategie inschrijven.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat we wat dat betreft, op dezelfde golflengte zitten. Toch moet ik u wijzen op enkele cijfergegevens die de huidige toestand kenmerken.

Weet u bijvoorbeeld dat slechts 1,5 percent van de inkomende trafiek naar de binnenscheepvaart gaat. In Antwerpen is dat meer dan 45 percent en in Gent zelfs meer dan zestig percent. Dat is enkel en alleen te wijten aan het ontbreken van de gepaste infrastructuur voor de verbinding met het hinterland. Het is wellicht niet het ogenblik om hierop in extenso in te gaan, maar het is wel de hoogste tijd om een aantal dossiers in dit domein te depolitiseren. Ik verwijs in de eerste plaats naar een oud dossier dat in de mond van slecht geïnformeerde figuren een verkeerde bijklank heeft gekregen, namelijk de verbinding van Zeebrugge met Gent en Antwerpen via de binnenscheepvaart over het zo vaak verguisde Noorderkanaal. Dit dossier moet uit de taboesfeer worden gehaald.

Mits een verstandige aanpak, het inbouwen van de nodige randvoorzieningen en een degelijk gestructureerd vooroverleg met alle betrokken belangengroepen en partijen kunnen we voor de nodige infrastructuur zorgen, die de uitbouw van de binnenvaart op een economisch en tegelijk ecologisch verantwoorde manier mogelijk moet maken. U verwijst naar een aantal kilometer ongebruikte kade. Het zal dan wel niet om een stuk tussen Zeebrugge

Bogaert

en Gent gaan. Een verkeerde inplanting kan echter geen alibi zijn om het verhaal niet degelijk af te maken. Dat was de aanzet tot het pleidooi dat ik hier wou houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn we aan het

einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voor-middag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om de repliek van de minister te aanhoren en om onze agende verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.39 uur.*

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Vergadering van donderdag 2 mei 1996

Vaste verslaggever : de heer Roland Deswaene, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het V-dag programma

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Van 15 april tot 10 mei 1996 biedt de minister leraars en leerlingen in het kader van het 'V-dag programma' op 5 plaatsen in Vlaanderen een heel ruim en speciaal voor de gelegenheid gecreëerd programma aan.

Zo kan de doelgroep jongeren uit het secundair onderwijs en de twee hoogste jaren basisonderwijs, een bezoek brengen aan ondermeer : Breendonk, het vredescentrum in Antwerpen, het vredeshuis in Gent, de Dossin-kazerne in Mechelen, enzovoort. De leerlingen kunnen ook video-vertoningen aanvragen over "Getuigenissen uit Auschwitz" en over het "Achterhuis van Anne Frank". Jongeren kunnen een bezoek brengen aan "Nacht und Nebel" of naar "Schindler's list" gaan kijken. Alles – op één concert na – wordt betaald door het Departement Onderwijs en de Koning Boudewijnstichting.

In Breendonk krijgen de leerlingen een educatieve map. Handelt deze map uitsluitend over Breendonk 1 of worden de leerlingen ook geconfronteerd met de realiteit van Breendonk 2, met de brutaliteit en wreedheid van de na-oorlogse repressie ?

De spreker wenst te weten of de leerlingen ook de mogelijkheid hebben om videofilmen aan te vragen over de "Goelag-archipel", over de genocide door de Chinezen op het Tibetaanse volk, over de "Killing-fields" in Cambodja of over Viëtnam. De vraagsteller heeft hierover niets teruggevonden in het kwantitatief en kwalitatief indrukwekkende aanbod rond deze "Vredesdagen".

Hij stelt dat hij tussen het aanbod van "'historische en inhoudelijke sites" vruchteloos gezocht heeft naar de mogelijkheid voor de jeugd om het "IJzermemorial" in Diksmuide te bezoeken. Nochtans werd de "IJzertoren" opgenomen in het provinciaal Vredespark en sluiten de "IJzeridealen" – Nooit meer oorlog, Godsvrede en Zelfbestuur – perfect aan bij het "V-dag-project" rond vrede (nooit meer oorlog), verdraagzaamheid (godsvrede) en vooruitgang (zelfbestuur). De spreker vraagt waarom het grootste "Vredesmemorial" in Vlaanderen en ver daarbuiten niet opgenomen werd in dit project voor de jeugd ?

De vraagsteller meent dat het ganse project vrij éénzijdig is – Breendonk 1, De Dossin-kazerne, Auschwitz, Anne-Frank, Nacht und Nebel, maar hoopt dat de minister de indrukwekkende veelzijdigheid van de educatieve activiteiten rond dit "Vredesproject" kan toelichten.

2. Antwoord van de heer Luc Van den Bossche, minister-vice president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken

Het doet de minister plezier dat hij de bevestiging krijgt dat het 'V-dag programma' een heel ruim aanbod behelst. Het verbaast hem evenwel dat de vraagsteller vruchteloos heeft gezocht of leerlingen een bezoek konden brengen aan de 'IJzertoren' te Diksmuide.

Hij stelt dat hij zelf niet in stond voor de samenstelling. Voor de opzet werd op de eerste plaats niet vertrokken van een alles omvattend programma, noch historisch, noch wat sites betreft. Zoals dat de voorgaande jaren het geval was, werd in de eerste plaats uitgegaan van de gebeurtenissen van WO II. In tweede instantie heeft men in 1996 een geografische spreiding nagestreefd. En op de derde plaats, is men vertrokken van vredesprojecten, die door de scholen zelf zijn opgezet.

Op basis van deze drie uitgangspunten heeft men in de Westhoek gekozen voor een initiatief, gekoppeld aan het bekende Mc Gray-project van het Technisch Instituut in Ieper. Dit betekent dat met de stad Ieper de afspraak werd gemaakt, dat scholen die het Vredesmemorial wensen te bezoeken, dit ook kunnen doen. Hiervoor wordt het oorspronkelijke Mc Gray-programma dan aangepast.

De minister besluit dat hieruit duidelijk wordt dat het niet onmiddellijk integreren van het Vredesmemoriaal niet berust op een vergetelheid en dat de mogelijkheid geboden wordt het facultatief op te nemen.

Met betrekking tot de vraag over de educatieve map over Breendonk, antwoordt de minister dat hij samen met de Koning Boudewijnstichting er heeft op aangedrongen dat in de educatieve map ook de problematiek van de na-oorlogse repressie diende opgenomen te worden.

3. Replieken

De heer Pieter Huybrechts heeft begrip voor de houding van de minister om zich niet te mengen met de initiatieven die op plaatselijk vlak worden genomen, maar stelt dat het Vredesmemoriaal toch als het ware over het hoofd werd gezien.

De minister herhaalt dat bij de opzet van het aanbod uitgegaan is van een bevraging van de scholen, omdat projecten die door de scholen zelf worden opgezet, door deze scholen ook beter gedragen worden. De scholen geven dan immers zelf gestalte aan het project.

– Het incident is gesloten.